

Szerkesztette
Malustyik Brigitta

KÖZIGAZGATÁSI ISMERETEK MUNKAFÜZET

12.

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

Munkafüzet a Közigazgatási ismeretek
közismereti választható tantárgy oktatásához

Munkafüzet a Közigazgatási ismeretek közismereti választható tantárgy oktatásához

Témakörök:

Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással
A civil szervezetek működése

Szerkesztette
Malustyik Brigitta

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

Budapest, 2021

A kiadvány a KÖFOP-2.1.5-VEKOP-16-2016-00001 azonosító számú,
„A versenyképes közszolgálat személyzeti utánpótlásának stratégiai támogatása”
elnevezésű projekt keretében készült el és jelent meg.

Szerkesztő:
Malustyik Brigitta

Szerzők:
Kovács Éva Margit
(Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek)
Malustyik Brigitta
(Társadalombiztosítási és szociális ügyek)
Szablics Bálint
(A civil szervezetek működése)
Szabó Ildikó
(Közpénzügyek, adóügyek)
Szilvássy György Péter
(Rendészeti ügyek)

Lektorálták
Christián László r. dandártábornok
(Rendészeti ügyek)
Gregóczy Etelka
(Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek;
Társadalombiztosítási és szociális ügyek;
Közpénzügyek, adóügyek)
Gyergyák Ferenc
(A civil szervezetek működése)

Módszertani szakértők
Bokor Tamás
Nagylaki Csilla

Vizuális megjelenítésért felelős szakértő
Molnár Anna

Kiadja a Nemzeti Közszerzői Egyetem
Ludovika Egyetemi Kiadó
A kiadásért felel: Koltay András rektor
Székhely: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.
Kapcsolat: kiadvanyok@uni-nke.hu

Felelős szerkesztő: Varga Zoltán
Olvasószerkesztő: Bíró Csilla
Korrektor: Tomka Eszter
Tördelőszerkesztő: Fehér Angéla

ISBN 978-963-531-675-5 (elektronikus PDF)

© A szerkesztő, 2021
© A szerzők, 2021
© A kiadó, 2021

A mű szerzői jogilag védett. Minden jog, így különösen a sokszorosítás, terjesztés és fordítás joga fenntartva.
A mű a kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül részeiben sem reprodukálható, elektronikus rendszerek felhasználásával nem dolgozható fel, azokban nem tárolható, azokkal nem sokszorosítható és nem terjeszthető.

TARTALOM

I. rész – Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással	7
1. Munkavállalási ügyek	7
1.1. A munkaerőpiaci folyamatok és az állam szerepe a foglalkoztatás terén	7
1.2. A munkába állás feltételei. Milyen jogai és kötelezettségei vannak a munkáltatónak és a munkavállalónak?	13
1.3. Biztonságos munkakörnyezet és a munkavállalók egészségének védelme	16
1.4. Álláskeresés és pályázás pályakezdőként	18
2. Vállalkozási ügyek	20
2.1. A vállalkozási formák és a vállalkozások keretében folytatható tevékenységek	20
2.2. Egyéni vállalkozás	25
2.3. Társas vállalkozás	28
3. Közpénzügyek	30
3.1. Az államháztartás helye a nemzetgazdaságban	30
3.2. Az államháztartás gazdálkodási rendszere	31
3.3. A költségvetési ciklus	36
3.4. Közpénz, közbevételek és közkiadások	38
3.5. Az államadósság	40
3.6. Közvetlen adók	43
4. Adóügyek	45
4.1. Az adórendszer fogalma	45
4.2. Közvetett és közvetlen adók	48
4.3. A munkavégzés adóterhe	50
4.4. Az adóeljárás fogalma	52
4.5. Elektronikus ügyintézés az adózásban	54
4.6. Az adóhatóság rendeltetése és helye	58
5. Társadalombiztosítási és szociális ügyek	62
5.1. Az állami gondoskodás kialakulása és fejlődéstörténete	62
5.2. A magyar szociális ellátórendszer alapfogalmai	64
5.3. A szociális ellátások csoportosítási lehetőségei	65
5.4. A rászorulóknak nyújtott szociális ellátások rendszere	67
5.5. A magyar társadalombiztosítási rendszer alapfogalmai, működése	70
5.6. Az egészségbiztosítás	72
5.7. A nyugdíjbiztosítás	74

6. Rendészeti ügyek	78
6.1. Alapfogalmak: közrend, közbiztonság, rendészet	78
6.2. A rendvédelmi szervek, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, valamint az Országgyűlési Őrség	79
6.3. A rendőrség	81
6.4. A rendészet „egyéb” formái	83
6.5. A büntetőjog és a szabálysértési jog alapfogalmai	85
II. RÉSZ – A CIVIL szervezetek működése	89
1. Civil és nonprofit szervezetek, új közösségi formák	89
1.1. Történelmi hagyományok	89
1.2. Szervezeti formák	89
2. Közfeladatok, közhasznúság, önkormányzati kapcsolatok	92
2.1. A civil szervezetek tevékenységei	92
2.2. Kapcsolatok az állammal, önkormányzatokkal	95
3. Önkéntesség, iskolai közösségi szolgálat, nemzetközi lehetőségek	99
3.1. Az önkéntesség formái	99
3.4. Nemzetközi lehetőségek	99
4. Adományozás	104
4.1. Alapfogalmak	104
4.2. Gyakorlati lehetőségek	105
5. Pályázat, projektek, szervezés	106
5.1. Források	106
6. Kommunikáció, informatikai rendszerek	108
6.1. Kampányok és előadásmód	108
6.2. Hivatalos kommunikáció	109

I. RÉSZ

MINDENNAPI ÉLETÜNK KAPCSOLATA A KÖZIGAZGATÁSSAL

1. Munkavállalási ügyek

1.1. A munkaerőpiaci folyamatok és az állam szerepe a foglalkoztatás terén

1. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalozási ügyek

Lecke: A munkaerőpiac és az állam szerepe a foglalkoztatás terén

Feladat típusa:

mondatkiegészítés

Utasítás:

Egészítsd ki a mondatot úgy, hogy az állítás igaz legyen!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A Hiphopp sportvállalkozás egyik üzletébe teljes állású eladót keres. A pozícióra kiválasztott jelentkező a feltételek tisztázása után alá is írja munkaszerződést, így a jelentkező és a sportvállalkozás között jön létre.

2. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalozási ügyek

Lecke: A munkaerőpiac és az állam szerepe a foglalkoztatás terén

Feladat típusa:

mondatkiegészítés

Utasítás:

Egészítsd ki a mondatot úgy, hogy az állítás igaz legyen!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Jolán nevelőtanárként dolgozik egy magánkollégiumban. Munkájáért cserébe havonta 250 ezer forintot kap mint juttatást, emellett pedig juttatásként ingyenes szállást, naponta háromszori étkezést, valamint buszbérletet kap a munkáltatójától.

3. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek

Lecke: A munkaerőpiac és az állam szerepe a foglalkoztatás terén

Feladat típusa:

egyszeres választás

Utasítás:

Olvasd el az esetleírást, és a helyes megoldás kiválasztásával válaszolj a feltett kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Minden gazdaság velejárója a munkanélküliség, viszont válságok idején kiugróan megnövekedhet az állásnélküliek száma. Képzeld el, hogy egy világválság miatt bevezetett korlátozások következtében visszaesik a szolgáltató, különösen a vendéglátó szektorban és a turizmusban a forgalom, ami miatt az érintett cégek nem tudják megtermelni a dolgozók bérét, ezért elküldeni kényszerülnek a munkavállalókat. Milyen állami intézkedések segíthetik a munkanélküliség csökkentését?

Választási lehetőségek:

- A) Járulékkedvezmény és munkabér-támogatás a cégeknek
- B) A fiatalkorú munkavállalók életkori előírásainak törvényi szintű szabályozása
- C) A szabadnapokra és a pihenőidőre vonatkozó kedvezőbb szabályozás, ami a munkavállaló érdekeit védi

4. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek

Lecke: A munkaerőpiac és az állam szerepe a foglalkoztatás terén

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Olvasd el az alábbi szöveget, és válaszolj a feltett kérdésekre!

Feladat/ eset leírása/kérdés:

A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adatai szerint 2020. októberben a koronavírus okozta járvány hatására a külföldi vendégek által a kereskedelmi szálláshelyeken (szállodákban, panziókban, kempingekben, üdülőtáborokban, valamint közösségi szálláshelyeken) eltöltött éjszakák száma 93%-kal visszaesett az előző év azonos időszakához képest. A belföldi vendégek által eltöltött éjszakák száma 30%-kal csökkent. 2020 áprilisában a kiskereskedelmi üzletek forgalmának volumene 10%-kal csökkent teljes egészében a koronavírus okozta járvány hatása miatt. Sok esetben az egyéni vállalkozásoknál is az azonnali kereslet-visszaesés volt a jellemző (pl. fodrászok, kozmetikusok). A KSH-nak az egyéni vállalkozások nyilvántartásával összekötött gazdasági szervezetek regiszterében napi szinten nyomon követhető, hogy hány vállalkozó döntött tevékenységének szüneteltetése mellett.

A kormány a Covid-19-járvány által okozott gazdasági problémák enyhítésére, a gazdasági mentőcsomag részeként támogatást nyújt a Covid-19-járvány miatt problémákkal küzdő vállalatok munkahelyeinek fenntartására, amennyiben a vállalat vállalja, hogy akár csökkentett munkaidőben, de tovább foglalkoztatja munkavállalóit.

A támogatás célja a vállalkozások foglalkoztatási kapacitásának megtartása, a csoportos létszámcsökkenések megelőzése, a meglévő munkahelyek megtartásának elősegítése, a munkáltatók átmeneti működési problémáinak kezelése, gazdasági szerkezetváltásának, foglalkoztatási struktúraváltásának segítése, valamint a csoportos létszámcsökkenés által veszélyeztetett munkavállalók munkahelymegőrzésének támogatása.

A támogatásra azok a vállalkozások pályázhatnak, amelyek a járványhelyzet következtében kerültek átmeneti nehézségbe, és vállalják, hogy

- a munkaviszonyban foglalkoztatott munkavállalót teljes munkaidőben megtartják, vagy
- a munkaviszony megszüntetése és a csoportos létszámcsökkenés helyett a veszélyeztetett munkavállalókat átmenetileg a korábbinál rövidebb időtartamú munkára foglalkoztatják (részmunkaidős foglalkoztatás).

Mindkét esetben az állam átvállalja a munkavállaló munkabére és járulékai (szociális hozzájárulási adó) egy meghatározott részének fizetését. A támogatás legfeljebb hat hónapra nyújtható.

(A járványhelyzet negatív hatásait csökkenteni kívánó ágazati bértámogatási program 2020. november 1. és 2021. május 31. között zajlott.)

Forrás: Deloitte (2020): Új bértámogatási program a munkahelyek fenntartása érdekében. <https://www2.deloitte.com/hu/hu/pages/ado/articles/uj-bertamogatasi-program-a-munkahelyek-fenntartasa-erdekeben.html>

KSH (2020): Koronavírus dosszié. A kiskereskedelmi forgalom többéves növekedését törte meg áprilisban a koronavírus okozta járvány gazdaságba begyűrűző hatása. <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/kiskereskedelmi-forgalom/index.html>

KSH (2021): Gyorstájékoztató. Kereskedelmi szálláshelyek forgalma, 2020. december. <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/kszi/kszi2012.html>

NFSZ (2020): Ágazati bértámogatási program. https://nfsz.munka.hu/cikk/1294/Agazati_bertamogatasi_program

1. Gondolkozd el rajta, és indokold, hogy miért lehet „olcsóbb” az államnak hosszú távon a munkahely-megtartás támogatása, mint a tömeges munkanélküliség kialakulása!
2. Te mely ágazatokban adnál támogatást a vállalkozásoknak? Milyen típusú szolgáltatást nyújtó, tevékenységet végző vállalkozásokat sújtja a járványhelyzet leginkább?

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Milyen támogatásokat adhat az állam a munkájukat elvesztőknek a munkahelymegőrzés helyett?
- A járványhelyzet és a beutazási korlátozások miatt a turizmus és idegenforgalom visszaesése mely vállalkozásokat hozta nehéz helyzetbe?

5. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek

Lecke: A munkaerőpiac és az állam szerepe a foglalkoztatás terén

Feladat típusa:

egyszeres választás

Utasítás:

Olvasd el az esetleírást, és a helyes megoldás kiválasztásával válaszolj a feltett kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Álláskeresőnk felkeresi a kormányhivatal foglalkoztatási osztályát, és elmondja a panaszát:

- Az útépítőknél dolgoztam, de a cég, miután itt befejezte a munkát, elküldött egy csomó embert. A munkaügyi kirendeltségen már voltam, de ők sem tudtak elhelyezni. Három hónapig adtak „segélyt”.
- 61 éves vagyok, azt gondoltam, elmennék nyugdíjba, mert ledolgoztam 40 évet, de azt mondják, nincs már ilyen előrehozott nyugdíj, és csak 63 éves koromban mehetek nyugdíjba.
- Van még addig két évem. Mit csináljak? Csak az építőiparhoz értek, de 61 évesen nem kellek már senkinek.

Milyen támogatásra lehet jogosult az álláskeresőnk?

Választási lehetőségek:

- A) Álláskeresői járadékra, mert korábban dolgozott, és ilyen támogatást még nem vett igénybe.
B) Az időskorú álláskeresők ellátását szolgáló álláskeresői segélyre, ugyanis az álláskeresői járadékot, amire legfeljebb 90 napig jogosult (segély), már igénybe vette és kimerítette.
C) Sajnos pénzbeli támogatást nem kaphat, legfeljebb az önkormányzattól természetbeni ellátást.

6. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek

Lecke: A munkaerőpiac és az állam szerepe a foglalkoztatás terén

Feladat típusa:

párosítás

Utasítás:

Olvasd el az esetleírást, és a helyes megoldás kiválasztásával válaszolj a feltett kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A kormányhivatal foglalkoztatási osztályára három álláskereső érkezett:

1. Áron, 23 éves pályakezdő bölcsészdiplomával, aki egy hónapja eredménytelenül keres munkát.
2. Lilla, 38 éves, és már négy éve egy szállodánál dolgozott mint recepciós, de az idegenforgalom visszaesése miatt elbocsátották.
3. Gábor, 36 éves, és nyolcosztályos általános iskolai végzettséggel rendelkezik, emiatt nagyon nehezen talál munkát. Bejelentett munkaviszonnyal már régóta nem rendelkezik.

Adj nekik tanácsot, hogy mit kell tenniük, milyen foglalkoztatáspolitikai támogatási formát igényelhetnek az élethelyzetükre és képesítésükre tekintettel! Egy támogatást akár több álláskeresőnek is javasolhatsz.

Álláskeresők	Támogatási formák
Áron	
Lilla	
Gábor	

Választási lehetőségek:

- A) Munkaerő-közvetítés;
- B) Álláskeresési járadék;
- C) Szakképesítés megszerzésének támogatása;
- D) Közmunkaprogram;
- E) Álláskeresőként történő regisztráció;
- F) Fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása.

7. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek

Lecke: A munkaerőpiac és az állam szerepe a foglalkoztatás terén

Feladat típusa:

többszörös választás

Utasítás:

Olvasd el az esetleírást, és a helyes megoldás kiválasztásával válaszolj a feltett kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A kormányhivatal foglalkoztatási osztályának ügyfélszolgálatán négy ügyfél várakozik.

- Zsófia, aki súlyosan látássérült, most veszítette el a munkáját, miután lejárt a szerződése egy cégnél, ahol eddig állami támogatással a call centerben foglalkoztatták.
- Béla, aki már évek óta nem talál rendes munkát, ugyanis nincs szakmája, így sehol sem alkalmazták hosszú távon, csak idénymunkákra.
- Borisz, bolgár vendégmunkás, akinek lejárt a munkavállalási engedélye.
- Brigitta, aki az elmúlt öt évben egy logisztikai cégnél dolgozott pénzügyesként, de mivel a cég külföldre helyezte át a telephelyét, megszűnt az állása.

A fenti álláskeresők közül szerinted kit tekint az állam hátrányos helyzetűnek, akinek az elhelyezkedését akár bértámogatással is segítheti?

Választási lehetőségek:

- A) Borisz
- B) Zsófia
- C) Béla
- D) Brigitta

8. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek

Lecke: A munkába állás feltételei. Milyen jogai és kötelezettségei vannak a munkáltatónak és a munkavállalónak?

Feladat típusa:

többszörös választás

Utasítás:

Olvasd el az esetleírást, és a helyes megoldás kiválasztásával válaszolj a feltett kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Holló Pál 47 éves munkanélküli felkeresi a hivatalt, és elmondja, hogy egyedül él, már több éve alkalmi munkából tartja fenn magát, de az egyre kevesebb, és nincs jövedelme. Volt már a foglalkoztatási szervnél, ott regisztrálták, de ott sem tudnak állást ajánlani, mert nincs semmilyen szakmája. Nem adtak segélyt sem. Milyen támogatásokat adhat az állam Holló Pálnak?

Választási lehetőségek:

- A) Közfoglalkoztatási programban való részvétel;
- B) Foglalkoztatáshelyettesítő támogatás;
- C) Álláskeresési járadék;
- D) Álláskeresési segély.

1.2. A munkába állás feltételei. Milyen jogai és kötelezettségei vannak a munkáltatónak és a munkavállalónak?

9. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek

Lecke: A munkaerőpiac és az állam szerepe a foglalkoztatás terén

Feladat típusa:

egyszeres választás

Utasítás:

Olvasd el az esetleírást, és a helyes megoldás kiválasztásával válaszolj a feltett kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Mezőgazdasági betakarító munkára keres az egyik gazda segítséget a nyár elején. A környékbeliek közül hatan is jelentkeznek, akik a kéthetes mezőgazdasági munkálatokban segítenének. Milyen formában fogadhatja „napszámba” a munkásokat a gazda?

Választási lehetőségek:

- A) Mivel csak kéthetes időszakról van szó, ezért a gazdának nincs különösebb teendője ilyen rövid távú foglalkoztatás esetén.
- B) Minden esetben munkaszerződést kell kötniük, mivel a legális foglalkoztatás feltétele az írásbeli megállapodás.
- C) Mivel szezonális munkáról van szó, egyszerűsített foglalkoztatás keretében foglalkoztathatóak a munkások.

10. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek

Lecke: A munkába állás feltételei. Milyen jogai és kötelezettségei vannak a munkáltatónak és a munkavállalónak?

Feladat típusa:

egyszeres választás

Utasítás:

Olvasd el az esetleírást, és a helyes megoldás kiválasztásával válaszolj a feltett kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Az alábbi álláshirdetés miért nem felel meg a munkajogi követelményeknek?

„Azonnali kezdéssel titkárnői, ügyintézői munkakörbe várjuk azon hölgyek jelentkezését, akik legalább hároméves adminisztrációs munkakörben szerzett tapasztalattal, valamint gyors- és gépírói képességgel rendelkeznek. Alapszintű német nyelvtudás elvárt.”

Választási lehetőségek:

- A) Magyarországon nem köthető ki követelményként idegennyelv-tudás a munkavállalás feltételeként.
- B) A kizárólag nőknek szóló álláshirdetés sérti az egyenlő bánásmód követelményét.
- C) A hároméves tapasztalat diszkriminatív kitétel a pályakezdőkkel szemben, és emiatt sérti az egyenlő bánásmód követelményét.

11. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek

Lecke: A munkába állás feltételei. Milyen jogai és kötelezettségei vannak a munkáltatónak és a munkavállalónak?

Feladat típusa:

egyszeres választás

Utasítás:

Olvasd el az esetleírást, és a helyes megoldás kiválasztásával válaszolj a feltett kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A nyári strandszezon ideje alatt az egyik büfétulajdonos júliusra és augusztusra napi négyórás segítséget keres maga mellé, akinek a feladata a rendelés felvétele és az étel felszolgálása lenne. Az álláshirdetésre két diák jelentkezik, egy 15 éves és egy 17 éves. Melyik jelentkezőt alkalmazhatja a büfé tulajdonosa?

Választási lehetőségek:

- A) Egyikőjüket sem, mert nem töltötték be a 18. életévüket.
- B) Bármelyik jelentkezőt a nyári szünet ideje alatt.
- C) Csak a 17 éves jelentkezőt, mert munkavállalás 16 éves kortól megengedett.

12. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek

Lecke: A munkába állás feltételei. Milyen jogai és kötelezettségei vannak a munkáltatónak és a munkavállalónak?

Feladat típusa:

egyszeres választás

Utasítás:

Olvasd el az esetleírást, és a helyes megoldás kiválasztásával válaszolj a feltett kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

István 40 éves gazdasági ügyintéző egy fuvarozással foglalkozó cégnél. Naponta másfél órát kell tömegközlekedési eszközzel utaznia, hogy reggelente beérjen 8 órára az irodába. A téli időszakban megnőtt az influenzás megbetegedések száma, ezért István azzal fordul a főnökéhez, hogy ő nagyon fél a vírustól, így a tömegközlekedéstől is, ezért mivel ugyanolyan jól el tudja látni a feladatait otthonról is, holnaptól otthonról fog dolgozni. Főnöke nem ért vele egyet. Kinek lesz ebben az esetben igaza?

Választási lehetőségek:

- A) Istvánnak mint munkavállalónak, mert az egészsége mindennél fontosabb.
- B) A főnöknek, aki nem köteles beleegyezni az otthoni munkavégzésbe.
- C) Akkor kell bejárnia Istvánnak, ha céges autót biztosítanak számára, amivel biztonságosan közlekedhet.

1.3. Biztonságos munkakörnyezet és a munkavállalók egészségének védelme

13. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek

Lecke: Biztonságos munkakörnyezet és a munkavállalók egészségének védelme

Feladat típusa:

Egyszeres választás

Utasítás:

Olvasd el az esetleírást, és a helyes megoldás kiválasztásával válaszolj a feltett kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Az alábbi előírás a munkaerőpiaci szabályozás mely területéhez tartozik?

„Amennyiben 10 vagy több munkavállaló két hétnél hosszabb ideig végez egyidejűleg munkát, akkor a munkáltatónak mosdóhelyiséget kell biztosítani a részükre.”

Választási lehetőségek:

A) Munkavédelmi előírás

B) Munkajogi szabály

C) Egyik sem, mert ez egészségügyi szabály.

14. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek

Lecke: Biztonságos munkakörnyezet és a munkavállalók egészségének védelme

Feladat típusa:

Egyszeres választás

Utasítás:

Olvasd el az esetleírást, és a helyes megoldás kiválasztásával válaszolj a feltett kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Egy asztalosműhelyben egy faipari segédmunkás asztalos körfűrészgépen 20 db fenyőfa munkadarab vágását végezte. A munkafolyamat úgy zajlott, hogy a dolgozó a megfelelő távolságra beállított vezetővonalzónak kézzel nekiszorítva, tolófa használata nélkül áttolta a vágandó munkadarabot a körfűrészre.

A műhelyben a szerszám köré nem szereltek védőburkolatot. A munkadarab tolásakor a dolgozó jobb kezének hüvelykujja a forgó körfűrész szerszámhoz ért, amelyet az teljesen levágott. Kinek a mulasztása okozta a balesetet?

Választási lehetőségek:

- A) A munkáltató mulasztott.
- B) A munkavállaló mulasztott.
- C) A munkáltató és a munkavállaló is mulasztott.
- D) Ez egy baleset, ahol senki nem vonható felelősségre.

15. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek

Lecke: Biztonságos munkakörnyezet és a munkavállalók egészségének védelme

Feladat típusa:

összetett eseteírás

Utasítás:

Az eseteírás két szereplőjének szerepét magatokra véve párokban vitassátok meg a kérdést szóban! A saját szerepeteknek megfelelően érveljete, és próbáljatok kompromisszumos megoldást találni!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A magasban történő munkavégzés, például tetőn vagy az épület homlokzatán, az építőiparban az egyik legveszélyesebb tevékenység. A magasból történő lezuhanás következtében történnek a legsúlyosabb munkabalesetek. Ennek ellenére gyakran a munkáltatók, sőt a munkavállalók is lebecsülik ennek a veszélyét, azt bizonygatva, hogy már évek óta dolgoznak ilyen magasban, és még soha semmi baj nem történt. A leesés elleni védelem kialakítása időigényes és pénzbe is kerül. A leesés elleni védelmet műszaki megoldásokkal és biztonságot nyújtó berendezésekkel lehet kialakítani, mint például védőháló rögzítése, biztonsági heveder használata, állvány és védőkorlát építése, magasban lévő vezetékek áramtalanítása vagy rögzített munkaülés alkalmazása.

Esetünkben egy építési vállalkozó egy többemeletes műemlék épület felújítására kapott megbízást. Éppen a felső homlokzat és a tető felújítását kezdik meg, amikor a vállalkozó az építési területre látogat. Az építésvezető jelzi a vállalkozónak, hogy mivel az ő feladata a munkavédelmi, munkabiztonsági szabályok betartatása, ezért szeretné elrendelni a teljes munkavégzés során szigorú plusz munkavédelmi intézkedések megtételét, mint a kétsoros védőkorlát felszerelését, állványozást, illetve védőháló kifeszítését. Emellett plusz egyéni védőfelszerelések beszerzését is szükségesnek tartja a munkások védelme érdekében. Ez ugyan néhány hetes csúszást és többletköltséget okoz a vállalkozónak, de ezek biztosítása szükséges, hogy az egész építési folyamat alatt balesetmentes környezetben dolgozzanak a munkások. A vállalkozó aggódik amiatt, hogy az állványozás és a védőkorlát építése nagyon sok időt elvesz, és az építési munkálatok határidejével így is csúszásban vannak. Emellett ezek a munkavédelmi kiadások jelentős többletköltséggel járnak, és már így is meghaladták a tervezett költségkeretet.

1.4. Álláskeresés és pályázat pályakezdőként

16. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással
Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek
Lecke: Álláskeresés és pályázat pályakezdőként

Feladat típusa:

összetett eseteírás

Utasítás:

Olvasd el az eseteírást, és a pozícióhoz illeszkedően készíts motivációs levelet 1000–1500 leütés terjedelemben!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Diákként olyan munkalehetőséget keresel, amit a tanulmányaid mellett, akár esténként vagy hétvégeként is végezhetsz. Az egyik álláskeresési portálon rátalálsz egy telefonos ügyfélszolgálati munkalehetőségre, amelyre kifejezetten diákok jelentkezését várják:

„A hazai biztosítási piac egyik legerősebb, legdinamikusabb és egyben nagy múltú cége megbízásából keresünk diák munkatársakat telefonos ügyfélszolgálati pozícióba.

Feladatok:

- ügyfelek kéréseiményeivel kapcsolatos hívásainak fogadása;
- telefonos segítségnyújtás ügyfeleink számára;
- ügyfelek felmerülő kéréseiményeinek felvétele, problémájuk megoldása: legyen az autómentés, autószerelő szakember, szakszerviz felkeresése, csereautó biztosításának menedzselése; egészségügyi ellátás megszervezése; szállás megszervezése; egyéb vészhelyzetek megoldása területenként eltérően;
- a megoldandó kéréseiménnyel együtt járó adminisztráció elvégzése.

Elvárások:

- felhasználói szintű számítógépes ismeretek;
- pontos, precíz munkavégzés;
- érdeklődő, nyitott, együttműködő személyiség;
- kiváló kommunikációs és problémamegoldó képesség;
- ügyfélközpontúság.

Előnyt jelent:

- pénzügyi szakterülethez tartozó tanulmányok;
- ügyfélszolgálati szakmai tapasztalat;
- hatékony stresszkezelés;
- angol nyelvtudás.”

17. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással
Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek
Lecke: Álláskeresés és pályázat pályakezdőként

Feladat típusa:

összetett eseteírás

Utasítás:

Olvasd el a lenti önéletrajzmintát, és gondolkodj el rajta, majd néhány mondatban foglald össze, hogy hogyan tehetné figyelemfelkeltőbbé a pályázó az önéletrajzát, illetve milyen hibákat követett el!

Feladat/eset leírása/kérdés:

„Engem Pálya Zoltánnak hívnak, nőtlen vagyok, Mikepércsen születtem 1990. január 1-jén. Jelenleg Budapesten élek. A gimnáziumi éveim alatt második helyezést értem el az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyen (OKTV) történelemből. 2014-ben diplomáztam a *Budapesti Műszaki Egyetemen*. Előző munkahelyemen, az Info Kft.-nél 4 évet töltöttem csoportvezető adminisztrátorként, majd 2 évet adatelemzőként. Munkám során rengeteg értékes tapasztalatot szereztem az adatbázis-kezelés területén. Adatelemzőként feladatom volt a Microsoft-alkalmazások és más adatelemző programok használata. Az életem hátruló kihívások és nehézségek leküzdése közben nagymértékben fejlődött problémamegoldó képességem.

Angolul jól beszélek, továbbá németül is tanulok.

Fontos tulajdonságaim közé tartozik, hogy rendkívül eredményesen tudok csapatban dolgozni. A korábbi munkahelyemen is a csapatban jól kijöttem a többiekkel, különösen a srácokkal, akikkel gyakran együtt jártunk a munka után hamburgerezni vagy biliárdozni. Nem okoz gondot egyszerre több feladat elvégzése sem, értek a multitaskinghoz, és nem jelent nehézséget a monotonitás sem.”

Megoldást/feldolgozást segítő kérdések:

- Formai szempontból mire kell odafigyelni az önéletrajzírás során?
- Milyen önéletrajzstílusokat ismersz?
- Hogyan kell formázni, tagolni az önéletrajzot?
- Milyen tapasztalatokat, eredményeket érdemes kiemelni az önéletrajzban?
- Hogyan igazíthatod az önéletrajzodat az adott pozícióhoz?

2. Vállalkozási ügyek

2.1. A vállalkozási formák és a vállalkozások keretében folytatható tevékenységek

1. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek

Lecke: A vállalkozási formák és a vállalkozás keretében folytatható tevékenységek

Feladat típusa:

összetett eseteírás

Utasítás:

Olvassátok el az eseteírást, és vitassátok meg a lehetséges alternatívák előnyeit és hátrányait!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Egy fiatal gépészmérnök olyan technológiát talált ki, amellyel javítani tudja a háztartások energiafelhasználásának hatékonyságát, és energiatakarékosságra ösztönöz. Szeretne vállalkozásba kezdeni és termékét minél több háztartásba eljuttatni. Igen ám, viszont túl kevés induló tőkéje van a vállalkozás megkezdéséhez. Édesapja hajlandó őt támogatni pénzügyileg a vállalkozása elindításában. A fiatal vállalkozó terve, hogy a kisvállalkozásoknak kiírt állami támogatásokra is pályázik, illetve a technológia fejlesztésére hitelt is szeretne felvenni.

Milyen vállalkozási formát javasolnátok a fiatal vállalkozónak? Vitassátok meg a lehetséges vállalkozási formák előnyeit és hátrányait!

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Az induló vagyonszempontjából melyik vállalkozási forma tűnik előnyösnek?
- A hitelfelvétel szempontjából melyik vállalkozási forma tűnik előnyösnek?
- Milyen kockázattal járnak az esetleges vállalkozási formák?

2. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek

Lecke: A vállalkozási formák és a vállalkozás keretében folytatható tevékenységek

Feladat típusa:

párosítás

Utasítás:

Olvasd el az esetet, és válaszolj a feltett kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Egy négyfős családban minden családtag érdekelt egy-egy vállalkozásban. Apa egy gyógyszergyárnál dolgozik vezetőként, ahol a nyereséges évet követően az éves bónuszának egy részét a cég részvényeivel fizették ki. Anyának saját ügyfélköre van, és otthonról könyvelőként dolgozik. Zsófi három kollégájával egy építészirodát alapított, ahol nyolc alkalmazottat is foglalkoztatnak. A cégük nagyon sikeres. Törzstőkéjük 3 millió forint. Peti az egyetemről kikerülve induló kisvállalkozást, programozó céget alapított egyetemistatársával, amelyben Peti felel a cég kötelezettségeiért teljes vagyonával.

Találjátok ki, hogy mely családtag melyik formájú vállalkozásban érdekelt! Az esetleírást felhasználva töltsd ki a táblázatot! Párosítsd a családtagot a vállalkozással!

Családtag	Vállalkozás

Választási lehetőségek:

Családtag:

Apa;
Anya;
Zsófi;
Peti.

Vállalkozás:

Zoom Bt.;
Arch Kft.;
Wall Nyrt.;
Egyéni vállalkozó.

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Melyik vállalkozási formába érdemes kezdeni, ha valaki önállóan, egymaga szeretne valamilyen szolgáltatást nyújtani?
- Melyik vállalkozási formára jellemző a felsoroltak közül, hogy alkalmazottakat foglalkoztatnak?
- Melyik vállalkozási forma esetében követelmény, hogy legalább 3 millió forint törzstőke álljon rendelkezésre?
- Melyik vállalkozási formára jellemző, hogy az egyik tag teljes vagyonával, korlátlanul felel a társaság vagyona által nem fedezett kötelezettségeikért?

3. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek

Lecke: A vállalkozási formák és a vállalkozás keretében folytatható tevékenységek

Feladat típusa:

egyszeres választás

Utasítás:

Olvasd el az esetleírást, és a helyes megoldás kiválasztásával válaszolj a feltett kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Álmodozó Aliz az építészmérnöki diploma megszerzése után egy tervezőcégnél helyezkedik el, viszont mellékállásban szeretne a szenvedélyének élni és belsőépítészeti tanácsokat adni. A tevékenységét egyedül végzi. Nem szeretne az adminisztrációval sem bajlódni. Az alábbiak közül mely vállalkozási forma lenne a legkedvezőbb Aliznak?

Választási lehetőségek:

- A) Korlátolt felelősségű társaság;
- B) Betéti társaság;
- C) Egyéni vállalkozás.

4. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek

Lecke: A vállalkozási formák és a vállalkozás keretében folytatható tevékenységek

Feladat típusa:

igaz/hamis

Utasítás:

Válaszd ki a felsorolásból, hogy igaz-e az esetre vonatkozó állítás!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Kázmér 20 éves egyetemi hallgató, aki szeretne az egyetemi tanulmányai mellett hétvégi diákmunkából keresetre szert tenni, amiből részben finanszírozni tudja a megélhetését. Felkeresi az egyik legnagyobb iskolaszövetkezet irodáját, hogy milyen munkát tudnának neki ajánlani. Ott felvilágosítják: ahhoz, hogy az iskolaszövetkezet munkára közvetítse, szövetkezeti taggá kell válnia. Elé is tolnak egy tagsági regisztrációs lapot. Kázmért szülei óvatosságra nevelték, ezért bizalmatlankodik a tagsággal kapcsolatban. Valóban szükséges Kázmérnak tagként regisztrálni, hogy kiközvetíthesse az iskolaszövetkezetet?

Választási lehetőségek:

A) Igen, ugyanis az iskolaszövetkezet a tagok érdekében járhat el.

B) Nem, ugyanis a hallgatói/tanulói jogviszony igazolása elegendő, hogy diákmunkákra közvetíthessék Kázmért.

5. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek

Lecke: A vállalkozási formák és a vállalkozás keretében folytatható tevékenységek

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

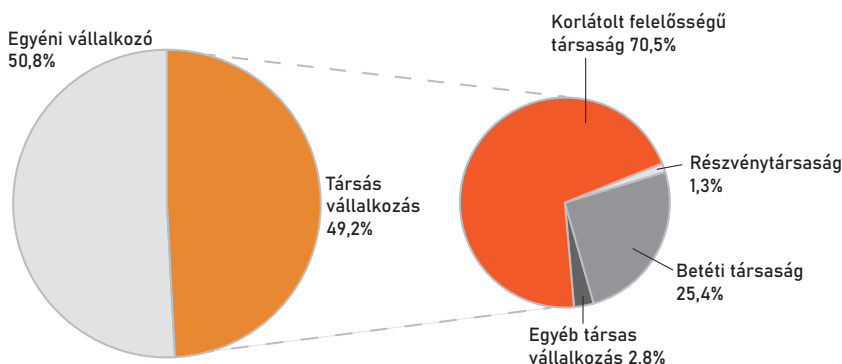
Olvasd el az alábbi szöveget, és válaszolj a feltett kérdésekre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Az alábbiakban a hazai vállalkozói réteg összetételét, sajátosságait tekintjük át a 2017-es KSH-adatok alapján:

A működő vállalkozások száma 2017-ben 717 ezer volt, ebből 351 ezer társas vállalkozásként, 363 ezer egyéni vállalkozóként, valamint 3 ezer nonprofit gazdasági társaságként tevékenykedett. A társas vállalkozások száma 2016-hoz képest 13 ezerrel csökkent, az egyéni vállalkozóké 48 ezerrel nőtt. [...]

A működő vállalkozások megoszlása, 2017

2017-ben az előző évekhez hasonlóan a működő vállalkozások

- több mint 99%-a 50 főnél kisebb létszámot foglalkoztató kisvállalkozás volt (ezen belül a 10 főnél kevesebbet alkalmazó mikrovállalkozások aránya 95%, ami az Európai Unió legtöbb tagországára is jellemző);
- az 50–249 fős középvállalkozások részaránya 0,7%;
- a legalább 250 fős nagyvállalatoké 0,1%. [...]

A társas vállalkozások főtevékenység szerinti megoszlása az összes vállalkozás megoszlásához hasonlóan alakult, a legjelentősebb ágazatok sorrendben:

- kereskedelem, gépjárműjavítás (21,8%);
- tudományos és műszaki tevékenység (19,1%);
- ipar (9,2%);
- építőipar (8,8%).

Az egyéni vállalkozók esetében az egyéb szolgáltatás is a legnagyobb súlyú nemzetgazdasági ágak közé tartozott, esetükben a megoszlás némileg kiegyensúlyozottabb volt:

- szakmai, tudományos tevékenységgel 14,8%-uk;
- kereskedelem, gépjárműjavítással 13,7%-uk;
- egyéb szolgáltatással 10,7%-uk;
- építőiparral 9,9%-uk foglalkozott. [...]

A társas vállalkozásoknak több mint fele Budapesten és Pest régióban működött (36,6%-a a fővárosban, 15,1%-a Pest régióban), a többi régió részesedése 7–9% volt. Az egyéni vállalkozóknál a megoszlás sokkal kiegyenlítettebb: Budapest 19,1%-os aránya mellett a többi régió 9–14%-kal részesedett. [...]

2017-ben közel 100 ezer valódi új vállalkozás kezdte meg tevékenységét, 27%-kal több, mint egy évvel korábban. Míg számuk az egyéni vállalkozók körében 40%-kal emelkedett az előző évihez képest, addig az új társas vállalkozások száma 6,0%-kal kevesebb lett.”

Forrás: KSH: Vállalkozások demográfiája, 2017. *Statistikai Tükör*, 2019. július 29. Online: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/valldemog/valldemog17.pdf>

1. Hogyan alakult az egyéni és társas vállalkozások aránya 2017-ben?
2. Melyik vállalkozási forma lett kiugróan népszerű 2017-ben?
3. Jellemzően mely tevékenységi körökhöz milyen vállalkozási formát választanak?

Választási lehetőségek:

Ennél a feladattípusnál nem releváns.

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- A társas vagy az egyéni vállalkozások száma volt a magasabb 2017-ben?
- Melyik társas vállalkozási formából volt a legtöbb 2017-ben?
- Mely tevékenységi formák fordulnak elő mind az egyéni vállalkozás, mind pedig a társas vállalkozás keretében? Mit gondoltok, miért?

6. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek

Lecke: A vállalkozási formák és a vállalkozás keretében folytatható tevékenységek

Feladat típusa:

egyszeres választás

Utasítás:

Olvasd el az esetleírást, és a helyes megoldás kiválasztásával válaszolj a feltett kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Nagy Béla és felesége úgy döntenek, hogy megvalósítják régi álmukat, és közösen megnyitják panziójukat mint családi vállalkozást. Béalak Kft.-ként szeretnék a cégüket bejegyeztetni. Azonban nem tudnak megállapodni, hogy ki legyen az ügyvezetője a cégnek, mert mind a ketten maguknak akarják a pozíciót. Mit javasolnál a házaspárnak, ki lehet az ügyvezető?

Választási lehetőségek:

- A) Kizárólag a beltág lehet, mert ő vállal korlátlan felelősséget.
- B) Több ügyvezető is választható, így mind a ketten lehetnek.
- C) Egyikőjük sem lehet ügyvezető, ugyanis a tagoknak egy harmadik személyt kell megbízniuk az ügyvezetéssel.

2.2. Egyéni vállalkozás**7. feladat**

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek

Lecke: Egyéni vállalkozás

Feladat típusa:

összetett esetleírás

Utasítás:

Olvasd el az esetet, és válaszolj a feltett kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Guide Gabriella 21 éves történelem szakos egyetemi hallgató a nyáron kereseti lehetőségen gondolkodik. Mivel két évet élt Németországban, a nyelvet jól beszéli, de ismeri Budapest nevezetességeit és történelmét is, úgy dönt, hogy meghirdeti a szolgáltatását, és családoknak, kisebb német csoportoknak idegenvezetést vállal 2000 HUF óradíjjal. Segíts Gabriellának az elindulásban! Vitassátok meg az alábbi kérdéseket, és nézzetek utána az interneten, milyen feltételei vannak a tevékenység folytatásának!

1. Milyen vállalkozási formát javasolnál Gabriellának?
2. Egyetemi hallgatóként folytathat-e vállalkozói tevékenységet? (Nézz utána: https://nav.gov.hu/nav/egyeni_vallalkozok_nyilvantartasa/egyeni_vallalkozas_megkezdese!)

3. Milyen adminisztratív teendője lesz Gabriellának a vállalkozás elindításához? (Nézz utána: https://nav.gov.hu/nav/egyeni_vallalkozok_nyilvantartasa/egyeni_vallalkozas_megkezdese!)
4. Kell-e külön engedély az idegenvezetéshez? (Nézz utána: <https://www.cegalapitas.net/engedelykoteles-tevekenysegek.html!>)

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Mi a különbség az egyéni és a társas vállalkozási formák között?
- Melyik a legalkalmasabb vállalkozási forma azok részére, akik maguk szeretnék valamilyen szolgáltatást nyújtani?

8. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek

Lecke: Egyéni vállalkozás

Feladat típusa:

többszörös választás

Utasítás:

Olvasd el az esetleírást, és a helyes megoldás kiválasztásával válaszolj a feltett kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Dörzsölt Frici remek üzleti érzékkel és meggyőzőképességgel rendelkezik. Már sok ismerősének segített a lakását eladni, ezért úgy dönt, hogy tehetségét vállalkozóként is kamatoztatja. Ingatlanközvetítőként szeretne dolgozni. Milyen szükséges lépéseket kell tennie az egyéni vállalkozása elindításához?

Választási lehetőségek:

- A) Egyéni vállalkozás ügyfélkapun történő bejelentése;
- B) Cégbírósági bejegyzés;
- C) Ügyvéd felkérése, aki az alapító okiratot elkészíti;
- D) A tevékenység folytatásához engedély beszerzése;
- E) Székhely bejelentése.

9. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek

Lecke: Egyéni vállalkozás

Feladat típusa:

forráselemzés

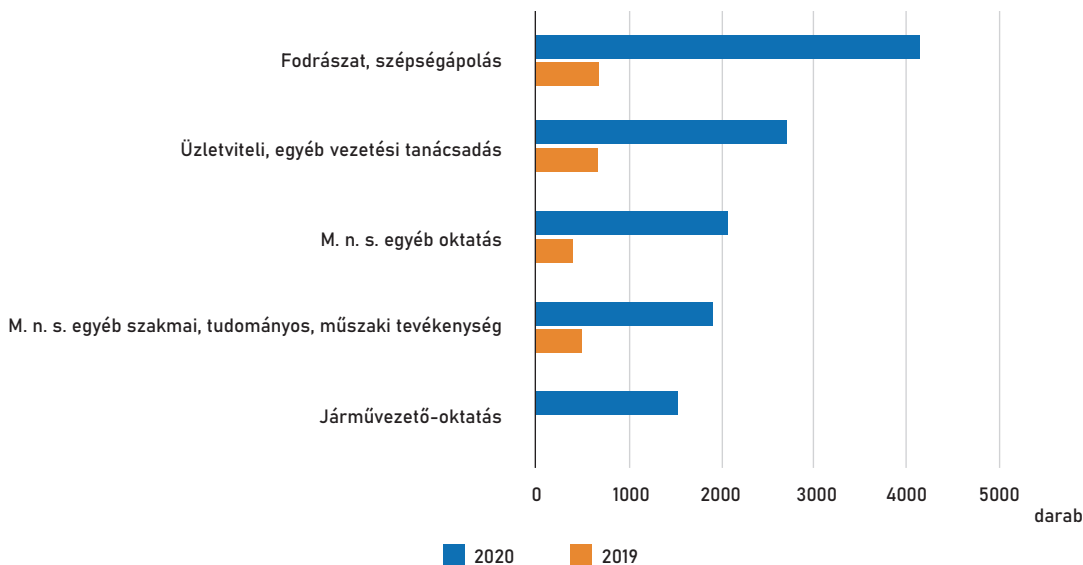
Utasítás:

Olvasd el az alábbi szöveget, és válaszolj a feltett kérdésekre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

„A koronavírus-járvány miatt kihirdetett veszélyhelyzet gazdasági következményei Magyarországon azonnal és közvetlenül érintettek számos, személyes szolgáltatást nyújtó egyéni vállalkozót. Vannak olyan tevékenységek, amelyek profitálnak a mostani időszakból (pl. futárszolgáltatás), ugyanakkor sok esetben az azonnali kereslet-visszaesés volt a jellemző (pl. fodrászok, kozmetikusok). A KSH-nak az egyéni vállalkozások nyilvántartásával összekötött gazdasági szervezetek regiszterében napi szinten nyomon követhető, hogy hány vállalkozó döntött tevékenységének szüneteltetése mellett. A fertőzés továbbterjedésének megakadályozása érdekében tett intézkedések hatására a szüneteltetések száma 2020 márciusának második felében már jelentősen nőtt, április 1-jére pedig hatalmas ugrást tapasztaltunk. Április végén ugyan szintén egy, a szezonálnál nagyobb növekedés volt tapasztalható, ám a május 1-jei csúcs már jóval kisebb az előző havinál.”

Az egyéni vállalkozó egy hónaptól két évig tartó időtartamra szüneteltetheti tevékenységét. A szüneteltetést a vállalkozó elektronikusan jelentheti be. A szüneteltetés alatt nem végezhet vállalkozói tevékenységet, és mentesül a tételes adó megfizetése alól.

A vállalkozásukat szüneteltetők száma a leginkább érintett öt ágazatban, 2019/2020. január 1. – május 3.

Megjegyzés: A máshova nem sorolt (m. n. s.) egyéb oktatás közé tartozik például a korrepetálás, a játszótérvezetés, a kommunikációs tréning. A m. n. s. egyéb szakmai, tudományos, műszaki tevékenységhez tartozik például a biztonsági tanácsadás, az építési költségvetés készítése, a számla, okmány felülvizsgálata.

Forrás: KSH: *Egyéni vállalkozók tevékenységének szüneteltetése*. 2020.

Online: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/szuketeltetesek/index.html>

1. Elemezték a grafikon! Miért ezeket a tevékenységeket végző vállalkozók szüneteltették legnagyobb számban a vállalkozásukat a járványügyi időszakban?
2. Miért érthette meg az egyéni vállalkozóknak, hogy erre az időszakra szüneteltették a vállalkozásukat?

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- A járványhelyzet hogyan akadályozta a fenti szolgáltatásokat végző személyeket?
- Miért nem tudták a vállalkozásuk keretében a tevékenységet folytatni?

2.3. Társas vállalkozás

10. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek

Lecke: Társas vállalkozás

Feladat típusa:

többszörös választás

Utasítás:

Olvasd el az esetleírást, és a helyes megoldások kiválasztásával válaszolj a feltett kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A törvény 2017-ben előírta a kft.-k számára a kötelező tőke emelését. Ez azt jelenti, hogy minden kft. törzstőkéjét fel kellett emelni a korábbi ötszáz ezer forintról hárommillió forintra. Ez a korábban alapított társaságokat is érintette. Egy villanyszereléssel foglalkozó kft. tulajdonosai számára, amelyben a három tulajdonos maga is munkavállaló, komoly fejtörést okoz, hogy hogyan teremtsék elő a tőkeemeléshez szükséges vagyont. Segíts a tulajdonosoknak! Szerinted mivel emelhetik meg szabályosan a cég törzstőkéjét?

Választási lehetőségek:

- A) Mivel mindhárman a cég munkavállalói, ezért a munkájuk értéke is beszámítható a társaság tőkéjébe.
- B) Az egyikőjük saját tulajdonában lévő gépjármű, amivel rendszeresen a helyszíni kiszállásokat végzik, beszámítható apporként a társaság törzstőkéjébe.
- C) A tagok készpénzes hozzájárulással is teljesíthetik a tőkeemelést.

11. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör címe: Munkavállalási ügyek, vállalkozási ügyek

Lecke: Társas vállalkozás

Feladat típusa:

összetett eseteírás

Utasítás:

Olvassátok el, hogyan lett a Biztostárs Kft.-ből először zártkörűen működő részvénytársaság, majd pedig nyilvánosan működő részvénytársaság. 3-4 fős csoportokban vitassátok meg, hogy milyen érvek szólhatnak amellet, hogy egy céget a tőzsdére vezessenek a tulajdonosok, azaz nyilvánosan működő részvénytársaság (nyrt.) formában működjön tovább. Gyűjtsetek érveket a szervezeti forma mellett!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Egy idő után minden sikeres vállalkozás kinövi tőkeszerkezetének meglévő kereteit, feléli belső forrásait, és a képződő nyereség visszaforgatása ellenére is előfordulhat, hogy több tőkére van szüksége, mint amennyi rendelkezésre áll. Ilyenkor a megoldás a külső tőkebevonás lehet. Ez történt a Biztostárs elnevezésű céggel is, amely 1990-ben alakult. Kezdetben a cég korlátozott felelősségű társaságként jött létre – akkori nevén Biztostárs Kft. –, és profilja az emberi erővel történő (élőerős) őrzés és vagyonvédelem, amely hamar a piacvezető cégek közé juttatta. A piac fejlődésével Biztostárs Kft.-ből zártkörű részvénytársasággá nőtte ki magát, amelyben korábban jellemzően csak családtagok és munkavállalók rendelkeztek részvénnel. A vállalat tevékenységében még mindig az élőerős vagyonvédelem a meghatározó tevékenység (80%), azonban az utóbbi években a technikai és tanácsadási jellegű tevékenységek piaci átlagot meghaladó ütemben fejlődtek, ami viszont nagyobb fejlesztési és beruházási forrásokat igényel, mert az új technológiák és informatikai rendszerek költségesek. A cég, amely a növekedésnek köszönhetően 2007-től átalakult zártkörű részvénytársasággá, árbevétele 2012-ben megközelítette a 3 milliárd forintot, viszont a 2008-as nemzetközi pénzügyi válság után csak nehezen jutottak banki hitelhez, ugyanis a hitelbírálati eljárások nagyon megszigorodtak, és a vállalkozások zöme fennakad ezek szűrőjén. Ezért a magyar tulajdonú Biztostárs Zrt. többéves előkészítés után 2014-ben tőzsdéi céggé vált. A tőzsdére lépést követően az utóbbi években megsokszorozódott a cég árbevétele, és a részvények árfolyama is stabilan emelkedett.

Választási lehetőségek:

Ennél a feladattípusnál nem releváns.

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- A finanszírozás és forrásteremtés szempontjából miért lehet előnyös a tőzsdére lépés?
- Miért lehet kedvezőbb a tőzsdére lépés, mint a hitelfelvétel?
- Hogyan ösztönözheti a vállalat működését az, hogy a befektetők számára nagy nyilvánossággal tartozik?

3. Közpénzügyek

3.1. Az államháztartás helye a nemzetgazdaságban

1. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Közpénzügyek

Lecke: Az államháztartás helye a nemzetgazdaságban

Feladat típusa:

egyszeres választás

Utasítás:

Olvasd el az esetleírást, és a helyes megoldás kiválasztásával válaszolj a feltett kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A légszennyezés jelentős része abból származik, hogy a magánszemélyek fűtés céljából elégetnek olyan anyagokat is, amelyek égése során szennyezés kerül a levegőbe. Ennek következtében a téli időszakban kifejezetten szennyezett a levegő. A kormány bejelenti, hogy egymillió forint összegben támogatja minden ház olyan felújítását, amelynek célja a fűtőtechnikai feltételek javítása. Ezen intézkedés célja, hogy a házakban légszennyezést okozó fűtési technikák használata csökkenjen.

Milyen állami beavatkozás ez az intézkedés?

Választási lehetőségek:

A) Általános beavatkozás, mivel minden ház esetében alkalmazható, azaz a nemzetgazdaság minden szereplőjére (állam, gazdálkodó szervezet, magánszemély) hat az állami beavatkozás.

B) Speciális beavatkozás, mivel kizárólag azokra a személyekre vonatkozik, akik lakással rendelkeznek, és az intézkedés speciális környezetvédelmi célt szolgál.

C) Részben általános, részben speciális beavatkozás, hiszen minden gazdasági szereplőre hat, de speciális célra irányul.

D) Nem is általános, nem is speciális beavatkozás, hanem közvetlen állami támogatás.

2. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Közpénzügyek

Lecke: Az államháztartás helye a nemzetgazdaságban

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Olvasd el az alábbi szöveget, és válaszolj a feltett kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A Trego Kft. gyermekruhák tervezésével és forgalmazásával foglalkozik. Az őszi közeledtével, az új kollekció megjelenését követően a Trego Kft. vezetője érzékeli, hogy az előző évi kollekciókból megmaradt ruhák raktározása jelentős költséget okoz, ezért azokat óvodáknak és iskoláknak akarja elajándékozni. Az óvodák, iskolák pedig a rászoruló gyermekek családjainak adhatják ezeket oda. A Trego Kft. felhívást tesz közzé középiskolás fiataloknak, hogy akinek van ideje, az segíthet a Trego Kft. alkalmazottainak a korábbi évek kollekcióiból származó gyermekruhák szétválogatásában és óvodákba, iskolákba való kiszállításában. Kis Anett Evelin és Nagy Róza Petra jelentkezett a Trego Kft.-nél, és nyári munka keretében havi 50 ezer forintos díjazás mellett aktívan részt vettek a gyermekruhák kiválogatásában és kiszállításában.

A fentiekben bemutatott gazdasági esemény tekintetében mely szereplő gazdálkodó szervezet és ki magán-személy?

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Milyen szempontok alapján minősül egy szervezet gazdálkodó szervezetnek?

3.2. Az államháztartás gazdálkodási rendszere

3. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Közpénzügyek

Lecke: Az államháztartás gazdálkodási rendszere

Feladat típusa:

egyszerű esetleírás

Utasítás:

Olvasd el az alábbi szöveget, és válaszolj a feltett kérdésekre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Ha a családi költségvetési mérlegünk pozitív irányba billen, fennáll a takarékoskodás, az öngondoskodás lehetősége. Különböző élethelyzetekben felmerül, hogy saját és családunk anyagi biztonsága érdekében a jövedelmünkől félreteszünk a jövőbeni kiadásokra, hogy váratlan jövedelemkiesés – például nem várt betegség – esetén finanszírozni tudjuk a háztartásunk alapvető kiadásait, továbbá a gyerekek tanulmányai során felmerülő különféle költségeket, illetőleg új ház vagy lakás megvételét.

Amiben gondolkodhatunk, ha megtakarítani és egyben önmagunkról gondoskodni akarunk:

- rövid és hosszú lejáratú állampapírok megvásárlása;
- időskori öngondoskodás címén önkéntes nyugdíjpénztári szerződés kötése (nemcsak nyugdíjhoz közel állók részére, érdemes már a fiataloknak a munkaerőpiacra lépéssel egyidejűleg gondoskodni erről, hiszen még adójóváírás is jár vele);
- banki megtakarítási számla nyitása.

Milyen típusú megtakarítási formában helyeznéd el a családi költségvetés bevételi többletét? Válaszodat indokold is meg!

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Ha van egy célunk, akkor azt hogyan érjük el? Megtakarításból vagy hitelből valósítjuk meg terveinket?
- Szerinted a családi költségvetésben mutatkozó bevételi többletet milyen célra kellene felhasználni? Miért?
- Indokolt-e hosszú távú célokra félretenni ezt a forrást? Ha igen, akkor milyen célokat fogalmaznál meg? Miért? Milyen megtakarítási formákat ismersz?
- Ha ezt a megtakarítást inkább rövid távú célokra költenéd, akkor sorolj még fel ilyen rövid távú célokat, és indokold meg, hogy miért ezekre költenél.

4. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Közpénzügyek

Lecke: Az államháztartás gazdálkodási rendszere

Feladat típusa:

egyszerű esetleírás

Utasítás:

Olvasd el az alábbi szöveget, és válaszolj a feltett kérdésekre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A családi költségvetés bevételei és kiadásai ritkán egyeznek meg pontosan. Előfordulhat, hogy a bevételek meghaladják a kiadásokat, de sokkal gyakrabban kerül sor arra, hogy a kiadások múlják felül a bevételeket. Ekkor deficitről, hiányról beszélünk a családi költségvetés esetében is, azaz a kiadási többlet a családi költségvetésnél azt jelenti, hogy a családi kiadások meghaladják a bevételeket. A családi költségvetésben jelentkező hiányhoz kapcsolódó költséget valamilyen módon meg kell fizetni, ezért ennek rendezése érdekében először is át kell gondolni, adott esetben újra kell tervezni a havi bevételeket és kiadásokat. Vizsgáljuk meg, hogy mire mennyit költünk egy átlagos hónapban! A kiadások a bevételektől eltérően hónapról hónapra változhatnak, ezért mindenképp érdemes a rendszeres kiadásokon túl az egyéb, alkalmi kiadásokkal is számolni (vendéglátás, kultúra, szórakozás stb.). Így látni fogjuk az elkölthető szabad egyenlegünket.

A családi költségvetésben jelentkező hiány kezelhető:

- kölcsön kérésével valamely családtagtól;
- hitel felvételével banktól;
- a családi költségvetés átalakításával, azaz a következő hónapok bevételi többletéből.

Mikor melyik módszert alkalmaznád a család költségvetésében jelentkező hiány kezelésére? Miért?

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Vegyen-e fel hitelt a család? Kitől vegyen fel hitelt a család?
- A családi költségvetés átalakítása esetén milyen családi kiadásról mondanál le a hiány megszüntetése érdekében? Válaszodat indokold is meg!
- Sorold fel azokat a családi kiadásokat, amelyekről semmi esetre sem mondanál le! Válaszodat indokold is meg!

5. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Közpénzügyek

Lecke: Az államháztartás gazdálkodási rendszere

Feladat típusa:

csoportosítás

Utasítás:

Írd be a választási lehetőségeknél található elemeket a táblázat megfelelő oszlopába!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A költségvetés			
típusai	döntéshozói	milyen időszakra vonatkozik?	formája

Választási lehetőségek:

Költségvetési típusok:

Az államháztartás központi alrendszere;

Az államháztartás helyi alrendszere;

Az Európai Unió költségvetése.

A költségvetés döntéshozói:

Országgyűlés

Helyi önkormányzat képviselő-testülete

Az Európai Unió Tanácsa és az Európai Parlament

Milyen időszakra vonatkozik a költségvetés?

Naptári év

Naptári év/hétéves költségvetési időszak

A költségvetés formája:

Törvény

Helyi önkormányzati rendelet

Rendelet

6. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Közpénzügyek

Lecke: Az államháztartás gazdálkodási rendszere

Feladat típusa:

egyszerű eseteírás

Utasítás:

Olvasd el az alábbi szöveget, és válaszolj a feltett kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A pedagógus házaspár február havi jövedelme együttesen nettó 350 000 forint, a két gyerek után még jár a családi pótlék (26 600 forint), illetve van egy, a nagyszülőktől megörökölt 65 négyzetméteres lakásuk Csepelen, amelynek kiadásából származó jövedelmük 84 000 forint. Egyéb jövedelme a családnak nincs. Havi rezsiköltségük 46 000 forint. Minden családtagnak van mobiltelefonja, amelyek havi fenntartási költsége együttesen 12 000 forint. Az ingatlanjaikra átlagosan havonta 10 000 forintot költenek, javításra, beruházásra pedig havi 40 000 forintot. Mivel az agglomerációban élnek, üzemanyagra havonta 32 000 forintot költenek, de van bérlete a gyerekeknek és a feleségnek is, ami 25 000 forint. Minden hónapban két nagybevásárlásra, valamint a négy fő havi ebédjére együttesen 100 000 forintot költenek. Jelenlegi lakásukat hitelre vették, amelynek havi törlesztőrészlete 66 000 forint. Időnként elmennek együtt színházba, moziba. Ennek havi költsége átlagosan 10 000 forint. Ugyanahhoz a fodráshoz járnak, aminek átlagos költsége havonta 3000 forint.

Töltsd ki a költségvetési táblát, és határozd meg a család havi megtakarításának összegét!

Költségvetési tábla február hónapra (Ft)

Bevételek		Kiadások	
Bevétel típusa	Bevétel összege	Kiadás típusa	Kiadás összege
<i>Bevételek összesen</i>		<i>Kiadások összesen</i>	
A családi költségvetés egyenlege:			

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Mely összegek tartoznak a bevételhez, és melyek a kiadáshoz?
- A bevételek és kiadások különbözete minek minősül? Hogyan kezelhető a bevételi többlet, és hogyan a kiadási többlet?

7. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Közpénzügyek

Lecke: Az államháztartás helye a nemzetgazdaságban

Feladat típusa:

egyszeres választás

Utasítás:

Olvasd el az esetleírást, és a helyes megoldás kiválasztásával válaszolj a feltett kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Egy család úgy dönt, hogy szombat délután elmennek moziba, és megnéznék egy új animációs filmet, amelyről napok óta beszél a 13 éves Janka és a 15 éves Peti, mivel a filmet már többen látták az osztálytársaik közül. Az egyik gyerek észreveszi, hogy a filmet 12 éven aluliak csak szülői felügyelet mellett nézhetik meg. Peti megkérdezi, hogy ez pontosan mit jelent. Az apuka elmagyarázza, hogy minden egyes film, így az animációs film vonatkozásában is a film gyártójának 25 000 forint összegű díjat kell fizetnie azért, hogy az egyes filmeket besorolják kategóriákba a kiskorúak védelme érdekében.

Milyen típusú államháztartási bevétel a filmalkotások besorolásához kapcsolódó díj?

Választási lehetőségek:

A) Adójellegű bevétel, mivel a Nemzeti Filmiroda végzi el a besorolási tevékenységet, azaz az államháztartás részére kell ezt az összeget megfizetni.

B) Díjjellegű bevétel, mivel a filmalkotások besorolásához kapcsolódó eljárásért fizetendő díj ellenében az állam szolgáltatást nyújt.

C) Szankciójellegű bevétel, mivel ezzel a díjjal az állam szankcionálja a filmgyártókat, hiszen a díjat nekik kell megfizetni minden egyes film esetében.

D) Nem államháztartási bevétel, mivel a Nemzeti Filmiroda saját bevétele a díj, és ebben az esetben az sem releváns, hogy a Nemzeti Filmiroda az állam tulajdonában van.

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Mit jelent az adójellegű bevétel fogalma? Mondj rá példát!
- Mely esetben kell a nemzetgazdaság szereplőinek díjjellegű fizetési kötelezettséget teljesíteni?
- A szankciójellegű bevételt mely esetben kell befizetni? Mondj rá példát!

3.3. A költségvetési ciklus

8. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Közpénzügyek

Lecke: A költségvetési ciklus

Feladat típusa:

csoportosítás

Utasítás:

Csoportosítsd az 50/30/20 szabály egyes elemeihez a családi költségvetés kiadásait!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Az 50/30/20 szabály egyes elemei	A családi költségvetés kiadási típusai

Választási lehetőségek:

Az 50/30/20 szabály egyes elemei:

A jövedelem 50%-át szükségletekre kell fordítani.

A jövedelem 30%-át vágyakra lehet fordítani.

A jövedelem 20%-át megtakarításokra, adósságok rendezésére kell fordítani.

A családi költségvetés kiadási típusai:

- rezszi (víz, gáz, fűtés);
- élelmiszer;
- lakásbiztosítás;
- telefonszámla;
- mozijegy;
- színházbérlet;
- edzőtermi belépő;
- napilap-előfizetés;
- lakáshitel-törlesztés;
- gépjárműhitel-törlesztés;
- állampapír-vásárlás.

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Melyek azok a kiadások, amelyeket a család a szükségletekre fordít?
- Melyek azok a kiadások, amelyeket a család a vágyaira fordít?
- Melyek azok a kiadások, amelyek a család megtakarításainak növelését szolgálják?

9. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Közpénzügyek

Lecke: A költségvetési ciklus

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Olvasd el az esetet, és néhány mondatban foglald össze, hogy milyen szempontokat érdemes figyelembe venni a családi költségvetés elkészítésekor!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Családi pénzügyeink

A családi háztartás gazdálkodásának alapját a tervezés, a költségvetés adja, ami kiszámíthatóságot, biztonságot jelent a családok számára. A váratlan és rendszeres kiadások tervezésében, a bevételek összegzésében a családi háztartási napló vezetése a pénzügyi tudatosságot erősíti.

A pénzügyi tudatosság a családi költségvetésben akkor működik eredményesen, ha annak tervezésében és vezetésében a család összes tagja részt vesz. A szülő jól dönt, ha gyermekeit is bevonja ebbe a feladatba. A szülőnek is kiszámíthatóságot biztosít, a váratlan helyzetekre megoldást ad, a gyermekeknek pedig izgalmas, érdekes feladat. A szülőben is kialakul annak ismerete, hogy mennyit költenek rezsire, élelmiszerre,

ruhára, iskolára, esetleges betegségekre. Tudni fogják, hogy mik azok a költségek, amikből nem tudnak „lefaragni”, mivel ezek állandóak, de tudni fogják azt is, hogy tudatos vásárlóként hogyan tudnak takarékosabban vásárolni.

Pénzügyi tervezés a családban

A pénzügyi terv tükörkép a család pénzügyi helyzetéről. Megmutatja, hogy adott időszakban mennyi bevétele, kiadása lesz, mekkora költséget bír el. Segít, hogy tisztában legyünk a lehetőségeinkkel, átláthatóvá teszi pénzügyi helyzetünket, és megmutatja, mekkora mozgásterünk van egy-egy nagyobb anyagi ráfordítást igénylő beruházás vagy vásárlás esetén.

Családi költségvetés

Előfordult már, hogy a hó végére kiürült a családi kassza? Kövesse nyomon háztartása bevételeit és kiadásait havi szinten, hiszen a család létérdeke ezek egyensúlyának fenntartására való törekvés. Hiszen amennyiben a kiadási oldal meghaladja a bevételeket, akkor a család hitelfelvételre kényszerül, ha azonban a bevételek nagyobbak a kiadásoknál, a fennmaradó részt megtakaríthatja.

Kiadások priorizálása

Ön mit fizet ki először havi jövedelméből? A legrégebben fennálló tartozását? A legnagyobb összegűt? Vagy arra költ, ami éppen megtetszik? A kiadások tekintetében is érdemes felállítani a fontossági sorrendet, hiszen meghatározza és befolyásolja mindennapjainkat.

Pénzügyi tudatosság

Mi a pénzügyi tudatosság és hogyan fejleszhető? Mindenkinél vannak pénzügyei és mindenkinek fontos, hogy milyen anyagi körülmények között él. A pénzügyi tudatosság abban segít, hogy minél többet kihozhassunk pénzünkből. Ehhez nem árt tisztában lennünk költségeinkkel, jövőbeli céljainkkal, megtakarítási hajlandóságunkkal, hiszen minden helyzetre fel kell készülni, pénzügyi egyenlegünket pedig érdemes egyensúlyban tartani.

Forrás: Okosan a pénzzel–Családi pénzügyeink (okosanapenzzel.hu).

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Mi az első lépés a családi költségvetés elkészítésekor?
- A családi költségvetéssel elkerülhető-e, hogy a hónap végén ne ürüljön ki a családi kassza?
- Lehet az egyes kiadások között különbséget tenni? Ha igen, mi alapján? Te milyen családi kiadást tartasz fontosnak, és melyeket lehetne elhagyni?
- Véleményed szerint tudatos pénzügyi döntés-e, ha az alapján vásárolunk meg egy terméket, hogy az adott pillanatban megtetszik-e, vagy milyen szempontokat kell a termék megvásárlása előtt végiggondolni ahhoz, hogy a pénzügyi tudatosság megjelenjen a mindennapi vásárlásaink során is?

3.4. Közpénz, közbevételek és közkiadások

10. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Közpénzügyek

Lecke: Közpénz, közbevételek és közkiadások

Feladat típusa:

csoportosítás

Utasítás:

Csoportosítsd az államháztartás egyes bevételeit a közhatalmi bevételek típusai szerint!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Az államháztartás közhatalmi bevételeinek típusai	Egyes államháztartási bevételek

Választási lehetőségek:*Az államháztartás közhatalmi bevételeinek típusai:*

adójellegű bevételek;
díjjellegű bevételek;
szankciójellegű bevételek.

Az államháztartás egyes bevételei:

személyi jövedelemadó;
társadalombiztosítási járulék;
társasági adó;
általános forgalmi adó;
vagyonszerzési illeték;
eljárási illeték;
igazgatási szolgáltatási díj;
igazgatási szolgáltatási pótdíj;
bírószolgálatok díja;
közigazgatási bírság;
szabálysértési bírság;
környezetvédelmi bírság.

11. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Közpénzügyek

Lecke: Közpénz, közbevételek és közkiadások

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Olvasd el az alábbi szöveget, és válaszolj a feltett kérdésekre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A Központi Statisztikai Hivatal folyamatosan publikálja a központi költségvetés kiadásait, amely adatok az alábbi linken érhetők el:

https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_qse007h.html

1. Hatásukat tekintve hogyan csoportosíthatók a költségvetési kiadások?
2. Szerinted a központi költségvetésből milyen célú kiadások vannak jelenleg többségben, és szerinted milyen gazdasági, társadalmi céloknak kellene még megjelennie a központi költségvetésben?
3. Válassz ki egy kiadástípust, és nézd meg, hogy az elmúlt években hogyan alakult annak a mértéke?
4. Hogyan alakultak az elmúlt öt évben a helyi önkormányzatok támogatására fordított központi költségvetési kiadások?

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Miért fontos a költségvetés áttekintése? Milyen következtetések vonhatók le?
- Miért hasznos hosszabb idősorokban vizsgálni egyes tényadatokat?
- Az idősoros adatok alapján milyen következtetés vonható le?

3.5. Az államadósság

12. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Közpénzügyek

Lecke: Az államadósság

Feladat típusa:

egyszeres választás

Utasítás:

Válaszd ki, hogy az alábbi esetre vonatkozó kérdésre melyik lehetőség ad teljesen jó választ!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Az Alaptörvény 2012. január 1-jével bevezette az államadósság-korlátot, amely szerint az Országgyűlés nem fogadhat el olyan központi költségvetést, amely következtében az államadósság meghaladná a nemzetgazdaság összteljesítményének 50%-át.

Igaz-e, hogy ennek a szabálynak a betartását az Országgyűlés folyamatosan ellenőrzi a költségvetés tervezése és elfogadása során?

Választási lehetőségek:

- A) Igaz, mert kizárólag az Országgyűlés feladata az államadósság-korlát betartásának ellenőrzése.
 B) Hamis, mert az államadósság-korlát betartását nem kell ellenőrizni, hiszen az egy olyan általános szabály, amely alapján kell a kormánynak a költségvetést megterveznie és végrehajtania.
 C) Részben hamis, mert az Országgyűlés nem a költségvetés tervezése és elfogadása során ellenőrzi az államadósság-korlát betartását, hanem a költségvetés végrehajtása során.
 D) Részben igaz, mert nem az Országgyűlés, hanem a Költségvetési Tanács és az Állami Számvevőszék vizsgálja az államadósság-korlát betartását.

13. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Közpénzügyek

Lecke: Az államadósság

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Olvasd el az alábbi szöveget, és válaszolj a feltett kérdésekre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A Központi Statisztikai Hivatal folyamatosan vizsgálja az államháztartás adósságát a nemzeti összjövedelem százalékában nemcsak Magyarországon, hanem az Európai Unióban is, amelynek adatai az alábbi linken érhetők el:

https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_int040b.html

1. Milyen mértékű az államadósság ebben az évben Magyarországon, és mekkora az EU átlaga?
2. Szerinted milyen következtetés vonható le az adatok alapján?

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Hogyan alakult Magyarország adóssága 2015–2019 között! Nőtt vagy csökkent?
- Hogyan alakult az államadósság az Európai Unió 27 tagországának átlagában? Növekedett vagy csökkent?
- Szerinted ezen adatok alapján milyen következtetés vonható le, azaz Magyarország vagy az unió általános eladósodottsága alakul-e kedvezőbben?

- Ha az állam hiteleket vesz fel, azaz nő az államadósság, akkor azt jól használja fel az állam, amikor a gazdasági és társadalmi fejlődést, fejlesztéseket finanszírozza ezzel?
- Miért fontos figyelemmel kísérni az államadósság alakulását az Európai Unió többi tagállamában?

14. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Közpénzügyek

Lecke: Az államadósság

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Olvasd el az alábbi szöveget, és válaszolj a feltett kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Az államadósság-korlátra vonatkozó szabályok az Alaptörvényben:

„Az Országgyűlés nem fogadhat el olyan központi költségvetésről szóló törvényt, amelynek eredményeképpen az államadósság meghaladná a teljes hazai össztermék felét.

Mindaddig, amíg az államadósság a teljes hazai össztermék felét meghaladja, az Országgyűlés csak olyan központi költségvetésről szóló törvényt fogadhat el, amely az államadósság a teljes hazai össztermékhez viszonyított arányának csökkentését tartalmazza. [...]

A központi költségvetés végrehajtása során – a 36. cikk (6) bekezdésében meghatározott kivételekkel – nem vehető fel olyan kölcsön, és nem vállalható olyan pénzügyi kötelezettség, amely azt eredményezné, hogy az államadósság meghaladja a teljes hazai össztermék felét.”

Forrás: Alaptörvény 36. cikk (4)–(5) bekezdés, 37. cikk (2) bekezdés

Az Alaptörvény rendelkezései alapján abban az esetben, ha a következő évi központi költségvetés bevétele 200 egység, a kiadások összege pedig 220 egység, valamint az államadósság mértéke a teljes hazai össztermék 60%-a, akkor ebben a formában elfogadható-e a központi költségvetés?

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Mit jelent az államadósság-korlát?
- Mi az államadósság-korlát célja?
- Hogyan hat a központi költségvetés az államadósságra?
- Mely állami intézmények felelősek az államadósság-korlát betartatásáért?

3.6. Közvagyon

15. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Közpénzügyek

Lecke: Közvagyon

Feladat típusa:

csoportosítás

Utasítás:

Csoportosítsd a közvagyon típusait annak elemeihez!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Közvagyon típusai	Közvagyon elemei

Választási lehetőségek:

Közvagyon típusai:

forgalomképtelen közvagyon;

korlátozottan forgalomképes közvagyon;

üzleti vagyon.

Közvagyon elemei:

Országház;

Balaton;

Velencei-tó;

közfeladatot ellátó intézmény épülete (pl. óvoda);

állami tulajdonban lévő gazdálkodó szervezet (pl. büfé).

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Mit jelent az, hogy egy vagyonelem forgalomképtelen?
- Mit jelent az, hogy egy vagyonelem forgalomképes?

16. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Közpénzügyek

Lecke: Közvagyon

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Olvasd el az alábbi szöveget, és válaszolj a feltett kérdésekre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A magyar családok tipikus vagyoneleme a készpénz. A lakosság jelentős vagyont tart otthon, amelynek mértékét a Központi Statisztikai Hivatal rendszeresen publikálja. Ezek az adatok az alábbi linken érhetők el: http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_qse008c.html?down=356.79998779296875

A linken elérhető táblázat alapján jól látszik, hogy jelenleg több mint ötezermilliárd forintot tesz ki az a megtakarítás, amit a lakosság otthon, készpénzben tart. Ez az összeg azonban más formában jobban szolgálhatná a magyar gazdaságot. Mivel a komoly készpénzállomány jelentős mértékben a feketegazdasághoz és az adóelkerüléshez kapcsolódik, érdemes lenne ezt átcsoportosítani például az állampapírok irányába, hiszen az növelné a magyar gazdaság válságálló képességét is. Az állampapír vásárlásával ugyanis mindkét fél jól jár: az állam a hazai befektetők bevonásával mérsékeli az ország külső sérülékenységét, a háztartások pedig kamatot kapnak az addig otthon tartott pénzükre.

Nézz utána, hogy a magyar háztartások (családok) pénzügyi vagyona hogyan alakult az elmúlt öt évben!

Milyen mértékű készpénzállománnyal rendelkeznek a magyar háztartások jelenleg?

Milyen típusú az egyes megtakarítások aránya a magyar háztartások (családok) tekintetében? Például a hosszú lejáratú értékpapírok aránya hogyan alakul a készpénzállományhoz képest?

Szerinted miért tartják a magyar háztartások (családok) a megtakarításaikat készpénzben?

Szerinted biztonságos-e készpénzben tartani a forrásokat? Ha a készpénzt nem fektetjük be, akkor inkább otthon vagy bankban célszerű tartani?

4. Adóügyek

4.1. Az adórendszer fogalma

1. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Adóügyek

Lecke: Az adórendszer fogalma

Feladat típusa:

csoportosítás

Utasítás:

Csoportosítsd az adó egyes elemeit annak megjelenési formájával!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Az adó egyes elemei	Az adó elemeinek megjelenési formái

Választási lehetőségek:

Az adó egyes elemei:

- adóalany;
- adótárgy;
- adóalap;
- adómérték;
- adókedvezmény;
- adómentesség.

Adó elemeinek megjelenési formái:

- gazdálkodó szervezet;
- magánszemély;
- termék (pl. péksütemény);

szolgáltatás (pl. internet);
termék ellenértéke (pl. 5500 forint értékű könyv);
szolgáltatás ellenértéke (pl. 4500 forint összegű telefonszámla);
ellenérték 5%-a (pl. könyvre vonatkozó áfa mértéke);
családi adókedvezmény;
négy vagy több gyermeket nevelő anyák mentessége.

2. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással
Témakör: Adóügyek
Lecke: Az adórendszer fogalma

Feladat típusa:

csoportosítás

Utasítás:

Csoportosítsd az adókat adótárgy, illetve adónem szerint!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Adótárgy	Adónem

Választási lehetőségek:

Adó csoportosítása az adótárgya szerint:

jövedelemadó;
fogyasztási, forgalmi adó.

Adónemek:

személyi jövedelemadó;
társasági adó;
általános forgalmi adó;
jövedéki adó.

3. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással
Témakör: Adóügyek
Lecke: Az adórendszer fogalma

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Olvasd el az alábbi szöveget, és válaszolj a feltett kérdésekre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Az OECD 37 országa közül Magyarországon volt a legnagyobb mértékű az adóteher-csökkentés 2019-ben: 1,7%-os. Így a *Magyarország az OECD legnagyobb adócsökkentője* versenyelőnyt is jelentő cím jelent meg az OECD *Revenue Statistics* című kiadványában. 2010 óta Magyarország az adócsökkentés mintaállamává vált, ami nemcsak az OECD tanulmánya szerint elismerésre méltó eredmény, hanem az Európai Unió más tagállamaival összehasonlítva is. Magyarországon volt a legnagyobb mértékű adóteher-csökkentés 2017-ben, a 2018-as mérsékléssel pedig ezüstérmes lett az ország. Magyarországnak köszönhető a 2019. évi trendfordulás a nemzetközi adóterhelésben is, a 2008-as válság óta ugyanis 2019-ben fordult elő először, hogy az adóbevétel GDP-hez viszonyított aránya csökkent az OECD-tagállamokban. Ez az arány korábban évről évre folyamatosan nőtt, és csak 2019-ben fordult meg az adóemelkedési trend. 2019-ben azért mérséklődött nemzetközi szinten átlagosan 0,1 százalékponttal az adóterhelés, mert Magyarország nagymértékű adócsökkentést hajtott végre.

Magyarország a 2018-as 0,8 százalékpontos GDP-arányos adóbevétel-csökkenést 2019-re csaknem megduplázta, és 2019-ben az 1,7 százalékpontos csökkentéssel a legjobb eredményt érte el az OECD adómérséklési versenyében. Az OECD költségvetési bevételeket elemző kiadványának adatai szerint 2019-ben Magyarországon 35,8%-ra csökkent az adóterhelés mértéke.

Adóügyekben jelentős eredményeket értünk el, hiszen 2010 óta folyamatosan csökkennek a munkát, a vállalkozásokat és a családokat terhelő adók. Mivel a társasági adó 9%-os mértéke a legalacsonyabb az Európai Unióban, a személyi jövedelemadó csekély – 15%-os – mértékével Magyarország bronzérmes, és 2017-től kezdetét vette a munkáltatói adó mérséklése is, amely 2016-ban még 27% volt, jelenleg pedig már csak 15,5%. Továbbá az ország adócsökkentési politikája a koronavírus-válságban is folytatódik, csak eddig mintegy 400 milliárd forintnyi közteterről mondott le a vállalkozások és a lakosság javára az állam.

Forrás: <https://kormany.hu/hirek/magyarorszagon-csokkent-a-legnagyobb-mertekben-az-adoterheles/>

Milyen mértékű volt Magyarországon az adóteher-csökkenés 2019-ben az OECD szerint?

Nézz utána:

Az OECD-országokban az adóteher 2019-ben csökkent, vagy nőtt? Milyen trendforduló kapcsolódik ehhez az évhez?

Milyen mértékű volt Magyarországon az adóterhelés 2019-ben?

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Szerinted a magánszemélyek és a gazdálkodó szervezetek adóterheit növelni vagy csökkenteni kell? A válaszodat indokold is meg!
- Szerinted egy válsághelyzetet adóemeléssel vagy adócsökkentéssel kell kezelni? Hogyan kell a gazdaságot (magánszemélyeket, gazdálkodókat) támogatni? A válaszodat indokold is meg!

4.2. Közvetett és közvetlen adók

4. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Adóügyek

Lecke: Közvetett és közvetlen adók

Feladat típusa:

csoportosítás

Utasítás:

Csoportosítsd az egyes adókat aszerint, hogy az adóterhet viselő és az adókötelezett személy megegyezik-e, vagy nem!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Adó csoportosítása az adóterhet viselő személy és az adókötelezett személy eltérése vagy azonossága alapján	Adónem

Választási lehetőségek:

Adó csoportosítása az adóterhet viselő szerint:

közvetett adó;

közvetlen adó.

Adónemek:

általános forgalmi adó;

jövedéki adó;

kisadózó vállalkozások tételes adója;

kisvállalati adó;

személyi jövedelemadó;

társasági adó.

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Elevenítsük fel, hogy mi a közvetett, és mi a közvetlen adó!
- Melyek a közvetett adók közös jellemzői?

5. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Adóügyek

Lecke: Közvetett és közvetlen adók

Feladat típusa:

egyszerű esetleírás

Utasítás:

Olvasd el az esetet, és válaszold meg a kérdéseket!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A Pék Kft. gluténmentes pékárut értékesít a Kisbolt Bt.-nek 2500 forint összegben. A Kisbolt Bt. a terméket 3000 forint összegben értékesíti Kovács Zoltánnak.

Milyen összeg igényelhető vissza, és milyen összegű áfát és kinek kell ténylegesen befizetnie a központi költségvetésnek?

Megjegyzés: a példában az általános forgalmi adó mértéke 18%, mivel a gluténmentes pékárukra nem vonatkozik kedvezményes kulcs. A jelen példában szereplő összegek nettó összegek.

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Milyen tevékenységek során kell az általános forgalmi adót megfizetni?
- Mit jelent, hogy az általános forgalmi adó az adóval érintett termék megvásárlóját terheli?
- Szerinted igaz az, hogy minél többet vásárolunk, annál több lesz az állam bevétele az általános forgalmi adóból?

6. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Adóügyek

Lecke: Közvetett és közvetlen adók

Feladat típusa:

egyszerű esetleírás

Utasítás:

Olvasd el az esetet, és válaszold meg a kérdést!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A Kovács család elmegy fodrászhoz, ahol a 14 éves Juli elmeséli, hogy egy influenzazertől hallotta, milyen kedvező adónem Magyarországon a kisadózó vállalkozások tételes adója (kata). A fodrász azonnal hozzáteszi, hogy ezzel nagyon egyetért, hiszen ő is katát fizet, mivel ennek az adónemnek a teljesítése igazán egyszerű, és minden kötelezettséget önállóan elektronikus úton el tud intézni. Ezáltal a költségei is csökkentek, mivel már nem kell könyvelőt megbízni az adókötelezettségek teljesítéséhez.

Milyen összegű katát kell fizetnie a fodrásznak egy hónapban, illetve egy évben?

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- A kata milyen típusú adó, azaz közvetlen vagy közvetett adónak minősül-e?
- Kinek célszerű a kata adónemet választania?
- Ha egy pék egyedül dolgozik, akkor ő választhatja a kata adónemet?
- A katát választó gazdálkodónak havonta mekkora összegű adót kell fizetnie?
- A katát választó egyéni vállalkozónak mekkora összeget nem haladhat meg az éves bevétele?

4.3. A munkavégzés adóterhe

7. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Adóügyek

Lecke: A munkavégzés adóterhe

Feladat típusa:

csoportosítás

Utasítás:

Csoportosítsd az egyes adókat aszerint, hogy kit terhelnek!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Az adóteher viselője	Adónem

Választási lehetőségek:

Az adóteher viselője:

- a munkavállaló adóterhe;
- a munkáltató adóterhe.

Adónemek:

- személyi jövedelemadó;
- szociális hozzájárulási adó;
- társadalombiztosítási járulék.

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Mi a különbség a munkavállalói és a munkáltatói adóterhek között?

8. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Adóügyek

Lecke: A munkavégzés adóterhe

Feladat típusa:

egyszerű esetleírás

Utasítás:

Olvasd el az esetet, és válaszold meg a kérdést!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Kovács Lajos új munkahelyen kezd dolgozni a jövő hónap 1-jétől, és ma kapta meg a munkaszerződését, amelyben a bruttó bére 480 000 forint.

Számold ki, hogy mennyi lesz Kovács Lajos nettó bére!

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Milyen típusú és összegű adót von le a munkáltatója, amely a munkavállaló, azaz Kovács Lajos bruttó jövedelmét terhelik?
- Milyen típusú és összegű adókat, járulékokat fizet a munkáltató a munkavállalói adóterheken felül?

9. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Adóügyek

Lecke: A munkavégzés adóterhe

Feladat típusa:

egyszerű esetleírás

Utasítás:

Olvasd el az esetet, és válaszold meg a kérdéseket!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A Kovács családban két gyermek van: Kata 10 éves, Márton pedig 12. A Kovács szülők egy harmadik gyermek vállalását tervezik, és az édesapa elgondolkodik róla, hogy a családi kedvezmény összege ebben az esetben hogy alakulna. Kovács apuka jelenleg bruttó 400 000 forintot keres, és a családi kedvezményt egyedül veszi igénybe.

Számold ki a Kovács apuka által igénybe vehető családi kedvezmény összegét két gyermek után, illetve három gyermek esetén!

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Mit jelent a családi kedvezmény a személyi jövedelemadó tekintetében?
- Milyen összegű a családi kedvezmény egy, két vagy három eltartott esetében?
- A szülők hogyan vehetik igénybe ezt a kedvezményt? Egyenként, önállóan, vagy meg is oszthatják?

4.4. Az adóeljárás fogalma

10. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Adóügyek

Lecke: Az adóeljárás fogalma

Feladat típusa:

igaz/hamis

Utasítás:

Válaszd ki a felsorolásból, hogy igaz-e az esetre vonatkozó állítás!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Az adóeljárás során az adózóknak kötelezettségei vannak az állam felé, amely kötelezettségek kizárólag úgy ellenőrizhetők, ha az adóhatóság valamilyen módon nyilvántartja az adózókat és a kötelezettségeik teljesítését. Erre szolgál az adóazonosító szám, amelynek típusai – többek között – az adószám és a magánszemély adóazonosító jele. Adószámmal a gazdálkodó szervezetek, míg adóazonosító jellel a magánszemélyek rendelkeznek.

Igaz-e, hogy gazdálkodási tevékenységet az adózó csak adószám birtokában végezhet?

Választási lehetőségek:

- A) Igaz, mivel vállalkozási tevékenység folytatásához az adózónak adószámmal kell rendelkeznie.
 B) Hamis, mert adószám hiányában is végezhető vállalkozási tevékenység, amely egy ilyen bürokratikus szabállyal nem korlátozható.
 C) Részben igaz, mivel az adószám szükséges a vállalkozási tevékenység folytatásához, de a magánszemélyeknek is van adószáma, amelyet adóazonosító jelnek nevezünk.
 D) Részben hamis, mert nem a gazdálkodási tevékenységhez, hanem a jövedelemszerző tevékenységhez van szüksége az adózónak adószámra.

11. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Adóügyek

Lecke: Az adóeljárás fogalma

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Olvasd el az alábbi szöveget, és válaszolj a feltett kérdésekre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal minden évben publikálja évkönyvét, amelyben az előző évi tevékenységéről számol be. Az aktuális évkönyv az alábbi linken érhető el:

[Évkönyvek–Nemzeti Adó- és Vámhivatal \(gov.hu\)](http://evkonyvek-nemzeti-ado-es-vamhivatal.gov.hu)

Nézz utána, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal aktuális évkönyvében a fizetési kedvezményekhez kapcsolódó eljárás hogyan alakult!

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal 2019. évre vonatkozó évkönyve szerint:

A kérelmek 72%-a fizetési könnyítésre, 7%-a mérséklésre, 6%-a egyidejűleg mindkettőre irányult, míg 15%-ukat hiányosan adták be. Az I. negyedévhez képest a hiányos kérelmek aránya csökkent a II. negyed-éves, személyi jövedelemadó megfizetésére kért automatikus szja-részletfizetési kérelmeknek köszönhetően. Az adózók december végéig 44 255 kérelmet nyújtottak be elektronikusan, ami 34,8 százalékkal haladta meg az előző évi értéket. Magánszemélyektől, illetve egyéni vállalkozóktól 30 720 elektronikus kérelem érkezett, míg gazdálkodóktól és egyéb szervezetektől 13 535.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal 2019-ben mintegy 141 ezer elsőfokú fizetési kedvezménnyel kapcsolatos döntést adott ki, a végleges elsőfokú döntések száma 131,3 ezer volt. Előbbi 7,8%-kal, utóbbi 7,7%-kal magasabb az előző év azonos időszaki adatához képest. A végleges döntések 68%-a helyt adó, 8%-a részben helyt adó, 15%-a elutasító, 8%-a megszüntető és 1%-a saját hatáskörű módosítás volt. Az engedélyezett fizetési könnyítés és mérséklés összege együttesen 81,8 milliárd forint volt – 5,9%-kal kevesebb a megelőző évinél –, döntő hányadát – 96,5%-át – a fizetési könnyítések tették ki. Az igazgatóságok a kérelmezett összeg 54,4%-ára adtak fizetési kedvezményt.

1. A fizetési kedvezményre irányuló kérelmek aránya 2019-ben hogyan oszlott meg? Azaz hány százaléka irányult fizetési könnyítésre, mérséklésre, illetve milyen további kérelmeket adtak be?

Nézz utána:

2. Hány darab kérelmet nyújtottak be elektronikusan 2019. december végéig?
3. Milyen összegű volt az engedélyezett fizetési könnyítés és mérséklés együttesen 2019-ben?

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Mi a célja a fizetési könnyítésre vonatkozó kérelmeknek?
- Milyen esetekben van lehetőség fizetési könnyítés igénylésére?

4.5. Elektronikus ügyintézés az adózásban

12. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Adóügyek

Lecke: Elektronikus ügyintézés az adózásban

Feladat típusa:

igaz/hamis

Utasítás:

Olvasd el az esetet, és a helyes válasz kiválasztásával dönts el, hogy igaz-e a rá vonatkozó állítás!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Az adóhatóság előtti eljárásban az adózó nem köteles személyesen eljárni, ami alól kivétel, ha az adózónak személyesen kell nyilatkozatot tennie az általa megtapasztalt tényekről, körülményekről (például ilyen a személyes nyilatkozattételi kötelezettség).

A természetes személy és a jogi személy is jogosult meghatalmazottat igénybe venni, azonban a képviselőként igénybe vehető személyek körét az adóeljárás törvény kifejezetten szabályozza. Ha az adózó személyes eljárása nem kötelező, helyette törvényes képviselője vagy az általa, illetve törvényes képviselője által meghatalmazott személy is eljárhat. Így a természetes személyt az adóigazgatási eljárásban – meghatalmazása alapján – bárki képviselheti.

A képviseleti jog keletkezése és megszűnése az adóhatóság vonatkozásában a hozzá történő bejelentés beérkezésétől, valamint az állami adó- és vámhatóság által működtetett elektronikus felületen adott állandó meghatalmazás esetén a jognyilatkozat megtételétől hatályos (de a képviseleti jog megszűnésének bejelentése napján a meghatalmazottat még az adóhatósági iratok átvételére jogosult személynek kell tekinteni). Az állandó megbízást az adóhatóság által erre a célra rendszeresített nyomtatványon kell bejelenteni.

Az adóeljárásban a képviselet kizárólag eljárás képviseletet jelent, a képviselő az általa képviselt személy eljárás jogainak érvényesülését segíti elő. A képviselő megteheti mindazt az eljárás cselekményt, ami az adózót megilleti vagy terheli, valamint részt vehet azokon az eljárás cselekményeken, amelyek az adózó jogosult vagy köteles megjelenni. A képviselő ugyanakkor közvetlenül sem magának, sem az adózónak anyagi jogot nem szerezhet, kötelezettséget nem vállalhat.

Igaz-e, hogy az adózók a képviselőjük adatait személyesen, postai úton, elektronikusan vagy telefonon is bejelenthetik?

Választási lehetőségek:

- A) Igaz, mert az adózó a képviselő bejelentésére használhatja ezeket a kommunikációs csatornákat.
- B) Hamis, mert az adózó képviselőjét csak postai úton vagy elektronikusan jelentheti be.
- C) Részben hamis, mert csak a gazdálkodó szervezet jelentheti be a képviselője adatait személyesen, postai úton, elektronikusan vagy telefonon, míg a magánszemély csak személyesen vagy postai úton.
- D) Részben igaz, mert a magánszemély valóban mindegyik kommunikációs csatornával élhet, de a gazdálkodó szervezet csak elektronikusan jelentheti be a képviselőjét.

13. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Adóügyek

Lecke: Elektronikus ügyintézés az adózásban

Feladat típusa:

igaz/hamis

Utasítás:

Olvasd el az esetet, és a helyes válasz megjelölésével dönts el, hogy igaz-e a rá vonatkozó állítás!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A bevallási kötelezettség mind a természetes személyeket, mind a jogi személyeket és egyéb szervezeteket terheli, ez alól csak nagyon szűk körben van kivétel. A bevallás benyújtásának kötelezettsége nemcsak az adóalanyokra, hanem más adózókra is kiterjedhet, így például a munkáltatók, a kifizetők és az adóbeszedésre kötelezettek is bevallás benyújtására kötelesek.

A bevallás tartalmi és formai követelményeit az adóeljárás szigorúan szabályozza. Az adóbevallást minden esetben adónként, illetve költségvetési támogatásonként kell elkészíteni, függetlenül attól, hogy a bevallásra egy vagy több nyomtatványon kerül-e sor. Általános követelmény, hogy az egyes adókkal, támogatásokkal kapcsolatos kötelezettségek pontosan megállapíthatók legyenek, a különböző adókkal kompenzáció nem végezhető. Az adóbevallás elkészítése az arra rendszeresített külön formanyomtatványon történik, amely nemcsak papíralapon, hanem elektronikus formában is továbbítható az adóhatóságnak. Egyes adózók, illetve bevallások esetén kifejezetten kötelező az elektronikus továbbítás (legfontosabb kivétel a magánszemélyek személyijövedelemadó-bevallása, amely papíralapon is benyújtható).

Az adóhatóság bizonyos esetekben adóbevallási tervezetet készít az adózók számára a rendelkezésére álló információk alapján. Az adóbevallási tervezet meghatározott feltételek fennállása esetén az adózó bevallásának minősülhet. Az adóbevallási tervezet az adózó bevallási kötelezettségének fennállását ugyanakkor nem érinti: az adóbevallás megfelelő adattartalmáért a felelősség minden esetben az adózót terheli.

Igaz-e, hogy az adóhatóság a személyi jövedelemadó tekintetében a magánszemélyek részére bevallási tervezetet készít, amelyet elsődlegesen ügyfélkapus azonosítással a magánszemély számára elérhetővé tesz?

Választási lehetőségek:

- A) Igaz, mert a magánszemély számára ezt az adóhatóság szolgáltatásként nyújtja elsődlegesen elektronikusan, de akár papíralapon is.
- B) Hamis, mert a személyi jövedelemadót a munkáltató vonja le, így a bevallást is a munkáltató és nem a munkavállaló magánszemély nyújtja be.
- C) Részben igaz, mert ez nem elektronikus szolgáltatás, hanem az adóhatóság ezt minden esetben papíralapon küldi ki a magánszemélyeknek.
- D) Részben hamis, mert a bevallási tervezet vonatkozásában ügyfélkapus azonosításra nincs szükség.

14. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Adóügyek

Lecke: Elektronikus ügyintézés az adózásban

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Olvasd el az alábbi szöveget, és válaszolj a feltett kérdésekre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A gazdasági szereplők egyes elektronikus adatszolgáltatásai az adóhatóság felé:

a) Elektronikus Közúti Áruforgalom Ellenőrző Rendszer

Útdíjköteles gépjárművel, továbbá a 3,5 tonna össztömeget meghaladó gépjárművel végzett, közúti fuvarozással járó termékértékesítést, termékbeszerzést, egyéb célú termékmozgatást kizárólag érvényes EKÁER-számmal rendelkező adózó folytathat.

A bejelentési kötelezettség vonatkozik a kockázatosnak minősített termékekre (például sajt, túró, hús, zöldségek, gyümölcs) vonatkozóan akkor is, ha a terméket olyan gépjárművel fuvarozzák, amely nem útdíjköteles. Ha az adózó a fuvarozási tevékenységét kockázatosnak minősített termékkel végzi, kockázati biztosítékot köteles nyújtani. Továbbá kockázati biztosítékot köteles fizetni az új kötelezett az első bejelentés alkalmával és az első bejelentéstől számított 180. napig teljesített bejelentések esetén, vagy az első tíz bejelentés alkalmával is, ha az első bejelentéstől számított száznyolcvan napon belül legalább tíz bejelentést nem tett. A fuvarozási tevékenység folytatása esetén az EKÁER-szám megállapítása érdekében az állami adó- és vámhatóságnál be kell jelenteni a címzett adatait (név, adóazonosító szám), a feladó adatait (név, adóazonosító szám) és az e törvény végrehajtására kiadott miniszteri rendeletben meghatározott egyéb adatokat. Az adózó bejelentése alapján az állami adó- és vámhatóság a bejelentett adatokat nyilvántartásba veszi és szerepelteti az EKÁER-ben, valamint a bejelentés alapján EKÁER-számot állapít meg az adózó számára.

b) Online pénztárgép

Az online pénztárgépet tipikusan olyan gazdasági események bizonylatolására használják, ahol az értékesítés végfelhasználó részére történik azonnali készpénzfizetés mellett. Ebben a helyzetben a vevő jellemzően nem érdekelt a nyugta elkérésében és átvételében, míg az eladónak erős érdeke fűződik ahhoz, hogy a keletkezett bevételét eltitkolja.

Az online pénztárgép képes arra, hogy az összesített bevételi adatokat helyben tárolja. A kiadott bizonylatok részletes adatai (pl. az egyes nyugták „összesen” sorai) pedig az úgynevezett „kontrollszalagon”, papíron követhető nyomon egy esetleges adóhatósági vizsgálat során. A modernebb, számítógép-alapú, de nem online rendszerekben ezt a kontrollszalagot egy elektronikus aláírással ellátott fájl váltja ki, amiben a kiadott bizonylatok pontos képi megjelenítését tárolják. Az alábbi követelmények a pénztárgéppel szemben kulcsfontosságúak:

- naplózza minden kibocsátott dokumentum teljes adattartalmát, az értékesített tételek adatait is;
- naplózza a pénztárgépen bekövetkező, ellenőrzés szempontjából releváns eseményeket is (áramszünet, kasszanyitás, -zárás stb.);
- a keletkezett naplófájlokat az online pénztárgéprendszer teljes élettartamán keresztül tárolja;
- a naplófájlokat rendszeresen elküldi az adóhatóság részére.

A pénztárgépről érkező adatokat az adóhatóság az ellenőrzések kockázatkezelési, kiválasztási céljaira is felhasználja. A pénztárgép adatszolgáltatásra a mobiltelefon-hálózatot használja oly módon, hogy a jelentés időpontját az adóhatóság szervere határozza meg azért, hogy azt az üzemeltető ne tudja befolyásolni. A pénztárgép azonosítására, az adatok hitelességének és sértetlenségének biztosítására erős (banki szintű) kriptográfiai megoldásokat vesz igénybe.

c) Online számlaadat-szolgáltatás

Az áfaadóalany köteles adatot szolgáltatni az adó- és vámhatóság részére azon általa teljesített termékértékesítésekről, szolgáltatásnyújtásokról kibocsátott vagy kiállított számláról, számlával egy tekintet alá eső okiratról, kivéve azon termékértékesítésről, szolgáltatásnyújtásról, amelynek teljesítési helye a Közösség másik tagállama, és amely termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás tekintetében az adóalany adófizetési kötelezettségének a távolról is nyújtható szolgáltatásokat nyújtó adózókra vonatkozó különös szabályai szerint tesz eleget.

A nyomdai úton előállított nyomtatvány használatával adóalany részére kibocsátott számla, számlával egy tekintet alá eső okirat adattartalmáról köteles adatot szolgáltatni az adóalany. Nem adóalany természetes személy részére kibocsátott számla, számlával egy tekintet alá eső okirat esetében az adatszolgáltatás nem terjed ki a termék beszerzőjének, szolgáltatás igénybevevőjének nevére és címére.

Feladat:

Foglald össze a fentiekben ismertetett elektronikus adatszolgáltatásokat!

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal minden évben publikálja évkönyvét, amelyben az előző évi tevékenységéről számol be. Az aktuális évkönyv az alábbi linken érhető el:

<https://nav.gov.hu/kiadvanyok>

Feladat:

Nézz utána, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal aktuális évkönyvében a fenti adatszolgáltatási kötelezettségek hogyan valósultak meg! Válassz ki egy intézkedést, és foglald össze a megszerzett információkat!

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Szerinted szükség van ilyen adatszolgáltatásokra, vagy ezek túlzott terhet jelentenek a gazdálkodó szervezetek számára?
- Véleményed szerint az adóhatóság és az adózó közötti kommunikációt célszerű lenne-e még fejleszteni a digitalizáció irányába?

4.6. Az adóhatóság rendeltetése és helye

15. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Adóügyek

Lecke: Az adóhatóság rendeltetése és helye

Feladat típusa:

csoportosítás

Utasítás:

Csoportosítsd a Nemzeti Adó- és Vámhivatal jogköreihez az egyes hatásköröket, eljárásokat!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal az egyik adóhatóság, amely államigazgatási és fegyveres rendvédelmi feladatokat is ellátó központi hivatalként működő központi költségvetési szerv. A NAV látja el az állami adó- és a vámhatóság jogszabályban meghatározott feladatait. A NAV feladatait központi és területi szervei útján látja el.

A NAV központi szervei a Központi Irányítás és a Bűnügyi Főigazgatóság. A NAV területi szervei a vármezei (fővárosi) adó- és vámigazgatóságok, a Kiemelt Adó- és Vámigazgatóság, a Repülőtéri Igazgatóság,

a Bevetési Igazgatóság, a Fellebbviteli Igazgatóság, a bünyügyi igazgatóságok, a Szakértői Intézet, az Informatikai Intézet, a Képzési, Egészségügyi és Kulturális Intézet, a Gazdasági Ellátó Igazgatóság.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal jogkörei	Az egyes hatáskörök, eljárások

Választási lehetőségek:

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal jogkörei:

adóigazgatási jogkörök;
vámigazgatási jogkörök;
jövedéki igazgatási jogkörök;
bűnmegelőzési és bűnüldözési jogkörök;
rendészeti és igazgatási jogkörök.

Az egyes hatáskörök, eljárások:

jövedéki adóztatás, ellenőrzés;
jövedéki ügyekkel kapcsolatos eljárások lefolytatása;
a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának megelőzése és megakadályozása;
a vámhatáron át lebonyolódó áru- és utasforgalom vámellenőrzése, a vámtartozások és a vámeljáráshoz kapcsolódó egyéb terhek kiszabása és beszedése;
adóvégrehajtási eljárások lefolytatása;
az adózáshoz és a vámeljáráshoz kapcsolódó anyagi javak, értékek őrzése, kísérése;
az adózáshoz és a vámeljáráshoz kapcsolódó szabálysértések felderítése és elbírálása;
az adózáshoz és a vámeljáráshoz kapcsolódóan elfogott, előállított, őrizetbe vett, valamint fogva tartott személyek őrzése, kísérése;
az adózással kapcsolatos bűncselekmények felderítése, valamint a bűncselekményből származó vagyon visszaszerzése;
az adózással kapcsolatos bűncselekmények megelőzése, amelynek során figyelemmel kíséri Magyarország bünyügyi helyzetét, feltárja a bűncselekmények elkövetésének kockázatait, a bűncselekmények elkövetésére irányuló törekvéseket;
árak vámeljárással alá vonása;
egyes adóeljárássok lefolytatása;
egyes adókötelezettségek teljesítésének ellenőrzése.

16. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Adóügyek

Lecke: Az adóhatóság rendeltetése és helye

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Az alábbi táblázat elemzésével válaszolj a feltett kérdésekre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal minden évben publikálja évkönyvét, amelyben az előző évi tevékenységéről számol be. Az aktuális évkönyv az alábbi linken érhető el:

[Kiadványok–Nemzeti Adó- és Vámhivatal \(gov.hu\)](http://kiadvanyok-nemzeti-ado-es-vamhivatal.gov.hu)

Nézz utána, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal aktuális évkönyvében milyen összegű adót szedett be az adóhatóság!

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal 2019. évre vonatkozó évkönyve szerint:

1. A kiemelt adónemek és járulékok nettó bevételei 2019					
Megnevezés	Előirányzat (Mrd Ft)	Pénzforgalmi egyenleg (Mrd Ft)		Index (%)	Előirányzat- teljesítés (%)
		2018. I.–IV. negyedév	2019. I.–IV. negyedév		
		1.	2.		
Személyi jövedelemadó	4 290,4	3928,7	4 532,4	115,4	105,6
Általános forgalmi adó	5123,7	4 648,6	5 027,3	108,1	98,1
Tb-járlék-bevételek + szociális hozzájárulás adó*	24,1	174,8	42,0	24,0	174,3
Egészségügyi hozzájárulás	284,6	197,7	285,0	144,2	100,1
NFA-t megillető járulék	95,9	91,7	104,8	114,3	109,3
Pénzügyi tranzakciós illeték	228,1	233,2	243,4	104,4	106,7
Lakossági illeték	192,4	191,0	215,6	112,9	112,1
Jövedéki adó	1140,9	1132,1	1176,4	103,9	103,1
Vámbeszedési költség megtérülése	14,9	15,7	16,0	101,9	107,4
Kiemelt adónemek bevételei összesen	13 756,0	12 790,9	14 067,5	110,0	102,3
NAV által kezelt előirányzathoz kötött bevételek összesen	15 317,7	14 252,5	15 525,1	108,9	101,4

* Kizárólag NAV számláin megjelenő bevételek

1. Milyen összegű nettó bevételt ért el a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 2019-ben a kiemelt adónemek és járulékok címén?

Nézz utána:

2. Milyen összegű bevételt kellett elérni az adóhatóságnak a költségvetési törvény (előirányzat) szerint?
3. Milyen összegű bevételt szedett be az adóhatóság 2018-ban és 2019-ben?
4. Az adóhatóság 2019-ben túlteljesítette-e a költségvetési törvényben (előirányzatban) meghatározott elvárást?

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Eleveintsük fel, hogy mi az adóhatóság tevékenysége!
- Milyen kapcsolat van az adóhatóság tevékenysége és a központi költségvetés között?
- Ha az adóhatóság nem szedi be a szükséges adóbevételeket, akkor ez hogyan hat a központi költségvetésre és az államadósságra?

5. Társadalombiztosítási és szociális ügyek

5.1. Az állami gondoskodás kialakulása és fejlődéstörténete

1. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Társadalombiztosítási és szociális ügyek

Lecke: Az állami gondoskodás kialakulása és fejlődéstörténete

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Olvasd el az alábbi szöveget, és válaszolj a kérdésekre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

„Etetni kell a juhok, ha nyírni, fejni akarjuk!”

Az 1514. évi országgyűlés által megalkotott törvények a jobbágyság helyzetét hosszú időre meghatározták. A törvény megalkotását követően a jobbágyság terhei a hazai adóztatás alappilléreént képezték. Ez azonban nagyon nagy terhet jelentett számukra, ugyanis az adókat egyszerre három irányba fizették: az uralkodónak, a földbirtokos nemességnek, valamint az egyháznak is. A helyzetüket nehezítette továbbá, hogy a földesurak az egységesen szabályozott kilenced mellett egyéb terhet is róhattak jobbágyaikra, például különböző ajándékok követelésével és a robot mennyiségének meghatározásával. Így a jobbágyoktól beszedett adó és az egyéb terhek mértéke területenként rendkívül eltérő képet mutatott, hiszen azok meghatározása a földesurak akaratától függött. A földesurak által alkalmazott önkény több jobbágyfelkelés kialakulásához vezetett, így volt ez például 1765–1766-ban. Ez a dunántúli parasztfelkelés az akkori uralkodót arra sarkallta, hogy rendeleti úton rendezze a jobbágyságot érintő problémákat, a rendi országgyűlés jóváhagyása nélkül. Az úrbérek egységes rendszerét megalkotó rendeletet 1766-ban dolgozták ki, amely a már létező földesúri kilenced intézményén nem változtatott, azonban az igényelhető robot mennyiségét a jobbágyok anyagi helyzetétől függően határozta meg: az egész telkes jobbágyok heti 1 nap igás vagy 2 nap kézi robot, a saját földdel nem rendelkezők évi 18 nap, a ház nélküli zselléreknek pedig 12 nap munkát kellett végezniük földesuruk földjén. A rendeletet elsőként 6 dunántúli vármegyében hirdették ki 1767-ben, majd fokozatosan hajtották végre az ország többi területén is. Ehhez a korszakhoz kapcsolódó az uralkodónak tulajdonított alábbi mondás is: „Etetni kell a juhok, ha nyírni, fejni akarjuk!”.

Forrás: http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/1767_januar_23_maria_terezia_kihirdeti_az_urberi_rendeletet/ alapján

1. Melyik uralkodótól származik a szövegben is említett mondat?
2. Mit értett az uralkodó „juhok” alatt?
3. Mit értett az uralkodó „fejés” alatt?
4. Mi volt az uralkodó célja az úrbérek egységes rendszerének bevezetésével?

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Melyik uralkodó volt trónon az 1765-ös jobbágyfelkelés idején?
- Mi jellemezte a földesúr és a jobbágy viszonyát?
- Milyen következményekkel jártak az ország gazdasági teljesítőképességére a jobbágyfelkelések?

2. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Társadalombiztosítási és szociális ügyek

Lecke: Az állami gondoskodás kialakulása és fejlődéstörténete

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

A szöveg elolvasása után párokban vitassátok meg, hogy melyik társadalombiztosítási alapmodell az igazságosabb! A páros egyik tagja érveljen a Bismarck-, a másik pedig a Beveridge-modell mellett!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A társadalombiztosítási alapmodellek

A 19. és 20. század több fontos eredményt is hozott az állam szociális szerepvállalásának fejlődéstörténetében. Ezek közül kiemelendő a kötelező részvételen alapuló társadalombiztosítási rendszerek kialakulása is. Az első társadalombiztosítási alapmodell Németországban alakult ki Otto von Bismarck kancellár nevéhez köthetően. A másik alapmodell létrehozására pedig Nagy-Britanniában került sor, William Beveridge által, aki a német modell továbbfejlesztésével és újragondolásával dolgozta ki saját rendszerét. Bismarck modellje elsősorban a kelet-közép-európai országokban terjedt el, míg Beveridge modelljét főleg a nyugat-európai országok követték. A két társadalombiztosítási alaprendszer számos szempontból különbözik egymástól.

A Bismarck által létrehozott modell csak a gazdaságilag aktív, dolgozó népesség számára nyújt egészségügyi ellátást. Azonban a dolgozó népesség minden, a biztosítási rendszer által nyújtott ellátásban részesülhet, amely számára szükséges, és a legtöbb esetben ezekért nem kell felárat fizetnie. A rendszert a munkáltatók és a munkavállalók járulékbefizetéseiből finanszírozzák. A rendszerből nyújtott pénzügyi ellátások mértéke a munkavállaló jövedelmének nagyságától függ.

Beveridge modellje pedig nemcsak a dolgozó emberek számára nyújt egészségügyi ellátást, hanem a teljes népesség számára, azonban ezek csupán minimális szintű ellátások. Ha ezen a minimális szintű ellátáson felül van szüksége az állampolgárnak valamilyen kezelésre, azért külön fizetnie kell. A rendszert az állampolgárok által befizetett adóból tartják fenn.

Forrás: <https://semmelweis.hu/gytk/files/2019/10/Surjan-Szakkepzes-20190928.pdf> alapján

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

A Bismarck modellje mellett érvelők gondolják végig az alábbiakat!

1. Miért jó az, ha csak azok részesülnek a társadalombiztosítási rendszer ellátásaiból, akik annak működéséhez előzetesen hozzájárultak?
2. A Beveridge-modell esetében mi lesz azokkal, akik nem tudják megfizetni a minimális szintű ellátást meghaladó egészségügyi kezelés árát?

A Beveridge modellje mellett érvelők gondolják végig az alábbiakat!

1. Miért jó az, ha nemcsak a dolgozó emberek, hanem a társadalom egésze részesülhet egy minimális szintű ellátásban?
2. A Bismarck-modell esetében mi lesz azokkal, akik nem dolgoznak?

A vitát lezáró kérdés:

1. Ha lenne lehetőség egy újabb társadalombiztosítási modell létrehozására, melyek azok a szempontok, amelyeket a Bismarck-modellből, és melyek azok, amelyeket a Beveridge-modellből vennél át?

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Hogyan működnek a társadalombiztosítási rendszerek?
- Mi a célja a társadalombiztosítási rendszereknek?
- Miből tartják fenn ezeket a rendszereket?
- Kinek a felelőssége a rendszerek működésének biztosítása?

5.2. A magyar szociális ellátórendszer alapfogalmai

3. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Társadalombiztosítási és szociális ügyek

Lecke: A magyar szociális ellátórendszer alapfogalmai

Feladat típusa:

egyszerű esetleírás

Utasítás:

Olvasd el az alábbi szöveget, és válaszolj a feltett kérdésekre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A koronavírus okozta járványhelyzet Magyarországon

A 2019 decemberében Kína Vuhan városában megjelenő, majd az egész világ számára hatalmas társadalmi és gazdasági problémákat okozó koronavírus-járvány Magyarországot sem kerülte el. Hazánkban 2020. március 4-én jelentették be az első regisztrált esetet, ami azonnali válaszüzeneteket követelt az állam-

tól. A veszélyhelyzet kihirdetésével egyidejűleg korlátozták az üzletek nyitvatartását, vásárlási időszávot vezettek be az idősök számára, lezárták az országhatárokat, bezárták az éttermeket, színházakat, mozikat és szórakozóhelyeket, illetve mind az iskolákban, mind pedig az egyetemeken internetes távoktatást vezettek be. Mindezen intézkedések azonban komoly gazdasági válság kialakulásához vezettek. Az országhatárok lezárásával számos szálláshely-szolgáltató (hotelek, panziók stb.) került nehéz helyzetbe, így azok rengeteg alkalmazott elbocsátására kényszerültek, legvégső esetben pedig teljesen működésképtelenné váltak. Az éttermek, szórakozóhelyek, színházak és mozik bezárásával szintén rengeteg ember munkája és számos érintett vállalkozás működése került veszélybe. Az államra a járvány kezelése és a további megbetegedések megelőzése mellett hatalmas teher hárult a munkanélkülivé váló emberek ellátásának biztosításával, valamint a vállalkozások megszűnésének megakadályozását szolgáló támogatásokkal is. Számos család megélhetése került veszélybe, a távoktatás bevezetésével pedig javarészt a szülőkre hárult a gyermekek tanításának felelőssége is, ami olykor igen súlyos családon belüli problémák kialakulásához vezetett. Sok család számára gondot okozott a távoktatáshoz szükséges eszközök (számítógépek, internetcsatlakozás) beszerzése és finanszírozása. A gazdasági válság hatására az alapvető élelmiszerek is jelentősen megrágultak (pl. gyümölcsök, hús, pékáruk), amelyek megvásárlása különösen a szegény családoknak és az alacsony nyugdíjjal rendelkező idősöknek jelentett nagy terhet. Nem feledkezhetünk meg továbbá a járvány okozta érzelmi teherről sem, amelyet a barátainkkal, szeretteinkkel való személyes találkozás hiánya, sok esetben pedig elvesztésük okozott.

1. Milyen preventív intézkedésekkel próbálta az állam a járvány terjedését megelőzni?
2. Nézz utána az internet segítségével, hogy milyen preventív (megelőző) intézkedéseket tanácsolt az állam az állampolgárok számára a megbetegedések megakadályozására!
3. Melyek voltak az esettanulmányban említett legfőbb szociális problémák, amelyek az állam szerepvállalását igényelték a járványhelyzet idején?
4. Milyen korrekciós intézkedésekkel lehetne megoldani a felmerülő szociális problémákat?
5. Milyen tartalmú szociális ellátások lennének a legalkalmasabbak az egyes problémák kezelésére?
6. Az ellátáshoz való hozzájárulás szerint hogyan csoportosítanád a nyújtandó ellátásokat?

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

Mit tekintünk társadalmilag jelentős, az állam szociális szerepvállalását igénylő problémának?

Hogyan tudjuk csoportosítani a szociális ellátásokat azok tartalma alapján?

- Kiknek lehet szükségük az állam pénzbeli támogatására?
- Kiknek és milyen személyes segítségnyújtásra lehet szükségük?
- Hogyan tudjuk csoportosítani a szociális ellátásokat az azokhoz való hozzájárulás alapján?
- Kiknek lehet leginkább szükségük az állam által nyújtott szociális ellátásokra?

5.3. A szociális ellátások csoportosítási lehetőségei

4. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Társadalombiztosítási és szociális ügyek

Lecke: A szociális ellátások csoportosítási lehetőségei

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

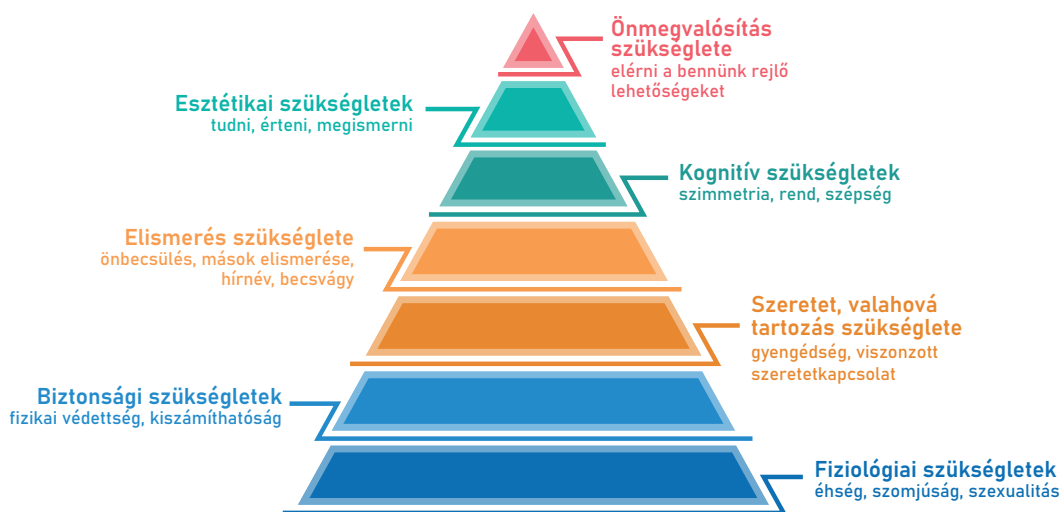
Olvasd el az alábbi szöveget, és válaszolj a feltett kérdésekre!

Feladat/ eset leírása/kérdés:

Az emberi szükségletek hierarchiája

Az emberek cselekedeteit mindig valamilyen szükséglet kielégítése motiválja. Abraham Maslow ezeket az emberi szükségleteket hierarchiába rendezte a biológiai szükségletektől kezdve a komplexebb motivációkig. A hierarchia lényege, hogy ez utóbbi összetettebb motivációk akkor válnak fontossá, ha az alsóbb szinten lévő alapvető szükségletek már megvalósultak. Maslow az emberi szükségleteket hét, egymásra épülő kategóriába sorolta, elméletének képi ábrázolását nagyon gyakran a Maslow-piramis elnevezéssel illetik.

A szükségletek hierarchiájának legalsó és egyben legszélesebb szintjén a *fiziológiai szükségletek* állnak, amelyek mindenképp szükségesek az emberi túléléshez, mert ezek hiányában nem tudunk létezni. Idetartozik például az evés, ivás és az alvás is. Erre épülnek a *biztonsági szükségletek*, amelyek akkor kezdik el uralni az ember viselkedését, ha a fiziológiai szükségletek kielégítésével nincsenek problémák. Idetartozik például a személyes biztonság, a pénzügyi biztonság, az egészség és jólét, valamint a betegségek és balesetek ellen védő biztonsági háló is.

Ezt a szintet követik a *közösségi szükségletek*, amelyek a valahova tartozás igényét jelentik. Idetartoznak a baráti kapcsolatok, párkapcsolatok, családi kapcsolatok. Minden embernek szüksége van az *elismerésre, megbecsülésre*, amely a Maslow-piramis negyedik szintjét képezi, ugyanis az elismerések által érezhetjük magunkat fontosnak és értékesnek. A *kognitív szükségletek* a tanulás iránti vágyat foglalják össze, amely azt az igényt jelenti, hogy minél többet megismerjünk a körülöttünk lévő világból. Az *esztétikai szükségletek* a szépséget, rendet és tisztaságot foglalják magukban. Végül a piramis legtetőjén az önmegvalósítás szükséglete áll, amely a képességeink, tehetségünk, személyiségünk kibontakoztatását jelenti.

Bár a szociálpolitika mindig valamilyen társadalmilag jelentős problémákra reagál, középpontjában az egyes ember és annak szükségletei állnak. Mivel a szociálpolitika legfőbb célja az emberek biztonságának megteremtése, így annak elsősorban a biztonsági szükségletek kielégítésében lehet nagy szerepe.

Forrás: https://www.nive.hu/Downloads/Szakkepzesi_dokumentumok/Bemeneti_kompetenciak_meresi_ertekelesi_e_szkozrendszerenek_kialakitasa/2_1356_tartalomelem_010_munkaanyag_100531.pdf

1. Foglald össze, hogy számodra mit jelent a biztonság! Ennek során térj ki arra is, hogy az állam milyen prevenció és korrekció eszközökkel tudja támogatni a biztonságérzeted megőrzését és növelését!
2. A szociális ellátások tartalma szerint milyen ellátástípusok lennének alkalmasak az előzőekben kifejtett biztonság megőrzésére?
3. A biztonsági szükségleteken kívül a piramis mely szintjeinek kielégítésében lehet még szerepe az állam szociális tevékenységének?

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Mi az állami szociálpolitika legfontosabb feladata?
- Mik az állam által nyújtott szociális ellátások céljai?
- Hogyan csoportosíthatjuk a szociális ellátásokat tartalmuk szerint?
- Mit értünk abszolút és relatív biztonság alatt?

5.4. A rászorulóknak nyújtott szociális ellátások rendszere

5. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Társadalombiztosítási és szociális ügyek

Lecke: A rászorulóknak nyújtott ellátások rendszere

Feladat típusa:

csoportosítás

Utasítás:

Csoportosítsd az alábbi ellátásokat a táblázatban megadott szempontok alapján!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A felsorolásban különböző, rászorulóknak nyújtott pénzügyi-, természetbeni ellátásokat és személyes szolgáltatásokat látsz. Írd be a táblázat megfelelő oszlopába az egyes ellátásokat!

Pénzügyi ellátás	Természetbeni ellátás	Személyes szolgáltatás

Választási lehetőségek:

ápolási díj;
családsegítés;
egészségkárosodási támogatás;
étkeztetés;
falu- és tanyagondnoki szolgáltatás;
gyermek otthongondozási díja;
házi segítségnyújtás;
időskorúak járadéka;
közgyógyellátás;
közösségi ellátás;
köztemetés;
nappali ellátás;
utcai szociális munka.

6. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással
Témakör: Társadalombiztosítási és szociális ügyek
Lecke: A rászorulóknak nyújtott ellátások rendszere

Feladat típusa:

egyszerű esetleírás

Utasítás:

Olvasd el az esetet, és válaszolj a feltett kérdésekre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Sáriék szomszédjában lakik Józsi bácsi, aki idén január elején töltötte be a 75. életévét, és már 10 éve nyugdíjas. Felesége tavaly hunyt el, azóta nagyon nehezen tud gondoskodni saját magáról, és a ház körüli teendők elvégzése is egyre nagyobb terhet jelent neki. A helyzetét nehezíti még, hogy nagyon súlyos betegségben szenved, amelyből idős korából adódóan már valószínűleg nem fog felépülni. Józsi bácsinak három gyermeke van, azonban ők mind nagyon messze laknak, és csak ritkán tudják meglátogatni.

A fentiekben bemutatott eset alapján válaszolj az alábbi kérdésekre:

1. Milyen pénzbeli ellátásban részesülhet Józsi bácsi, ha a nyugdíja olyan kevés, hogy még az alapvető élelmiszerek megvásárlása is gondot okoz neki?
 - a) Mi az ellátás neve?
 - b) Hol kell benyújtania az ellátás iránti kérelmét?
 - c) Központi (állami) vagy helyi (önkormányzati) költségvetésből finanszírozzák-e az ellátást?

2. Milyen személyes szolgáltatást igényelhet Józsi bácsi az önkormányzattól, ha saját otthonában szeretne maradni, de önmagának főzni nem tud, és a ház körüli teendők ellátásában is segítségre szorul?
 - a) Mi a szolgáltatások neve?
 - b) Központi (állami) vagy helyi (önkormányzati) költségvetésből finanszírozzák-e az ellátásokat?
3. Milyen személyes szolgáltatás igénybevételére van lehetőség Józsi bácsinak, ha önmagáról gondoskodni nem tud, és egy speciálisan erre a célra létrehozott intézménybe is hajlandó lenne beköltözni?
 - a) Mi a szolgáltatás/intézmény neve?
 - b) Milyen szolgáltatásokban részesülhet Józsi bácsi ebben az intézményben?
 - c) Ki lehet egy ilyen intézmény fenntartója (állam vagy önkormányzat)?
4. Milyen pénzbeli ellátást igényelhet Józsi bácsi lánya, Katalin, ha úgy dönt, hogy felmond a munkahelyén, és édesapjához költözik, hogy gondoskodhasson róla?
 - a) Mi az ellátás neve?
 - b) Hol kell benyújtania az ellátás iránti kérelmet?
 - c) Központi (állami) vagy helyi (önkormányzati) költségvetésből finanszírozzák-e az ellátást?
5. Milyen természetbeni ellátásban részesülhet Józsi bácsi, ha nyugdíjából nem tudja megvásárolni a gyógyulásához feltétlenül szükséges gyógyszereket?
 - a) Mi az ellátás neve?
 - b) Hol kell benyújtani az ellátás iránti kérelmet?
 - c) Központi (állami) vagy helyi (önkormányzati) költségvetésből finanszírozzák-e az ellátást?
6. Tegyük fel, hogy Józsi bácsi nem kap sehonnan segítséget, és nehéz anyagi körülményeire tekintettel a házára felvett jelzáloghitelt sem tudja fizetni, ezért sajnos elveszti a házat, és hajléktalanná válik.
 - a) Milyen személyes szolgáltatás keretében biztosíthatják a hajléktalan Józsi bácsi helyzetének, egészségi állapotának figyelemmel kísérését?
 - b) A hajléktalan Józsi bácsi milyen átmeneti elhelyezést nyújtó intézményben töltheti az éjszakákat?
7. Tegyük fel, hogy Józsi bácsi meghal, és gyermekei nem gondoskodnak az eltemtetéséről. Milyen természetbeni ellátás keretében gondoskodnak Józsi bácsi eltemtetéséről?
 - a) Mi az ellátás neve?
 - b) Ki gondoskodik az eltemtetésről?
 - c) Központi (állami) vagy helyi (önkormányzati) költségvetésből finanszírozzák-e az ellátást?

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Kit tekintünk rászorulónak?
- Az állam milyen pénzbeli ellátásokat nyújt és milyen feltételekkel a rászorulóknak?
- Milyen rászorulóknak nyújtott természetbeni ellátásokat ismersz?
- Mi a célja a személyes szolgáltatásoknak?
- Milyen fajtái vannak a személyes gondoskodás keretében nyújtott szolgáltatásoknak? Mi az alapvető különbség közöttük?
- Milyen feladatmegosztás működik az állam és az önkormányzatok között a rászorulóknak nyújtott szociális ellátások és szolgáltatások tekintetében?

5.5. A magyar társadalombiztosítási rendszer alapfogalmai, működése

7. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Társadalombiztosítási és szociális ügyek

Lecke: A magyar társadalombiztosítási rendszer alapfogalmai, működése és felépítése

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Olvasd el az alábbi szöveget, és válaszolj a feltett kérdésekre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A tájkaárta a társadalombiztosítási rendszerben a személyek azonosítására szolgál, ugyanis a mindenki számára egyedileg meghatározott társadalombiztosítási azonosító jelet tartalmazza. Ezen azonosító jel útján ellenőrizhető, hogy aktív, biztosított tagjai vagyunk-e a rendszernek, és így jogosultak vagyunk-e például térítésmentesen egészségügyi ellátást igénybe venni. A Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő honlapján minden fontos információ megtalálható a kártya igénylésével, kiállításával kapcsolatosan.

A honlapon nézz utána az alábbi információknak, és válaszold meg a kérdéseket:

Forrás: http://www.neak.gov.hu/felso_menu/lakossagnak/ellatas_magyarorszagon/jogosultsag_az_ellatasra/ellatasra_jogosultsag_igazolasa/taj_kartya

1. Hogyan történik a tájkaárta kiállítása a Magyarországon született és itt élő újszülött részére?
2. Mi a teendő akkor, ha a tájkaárta elvesz, megrongálódik vagy ellopják?
 - a) Ki és hol igényelheti a tájkaártyát?
 - b) Milyen dokumentumok szükségesek az igényléshez?
 - c) Hogyan nyújtható be a kérelem?
 - d) Mennyi időn belül készül el a tájkaárta?
 - e) Mennyibe kerül a kártya kiállítása?

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Mire szolgál a tájkaárta?
- Hogy nevezzük a tájkaártyán található, mindenki számára egyedien meghatározott azonosító jelet?
- Kiknek állítják ki automatikusan a tájkaártyát?
- Kit tekintünk biztosítottnak a társadalombiztosítási rendszerben?

8. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Társadalombiztosítási és szociális ügyek

Lecke: A magyar társadalombiztosítási rendszer alapfogalmai, működése és felépítése

Feladat típusa:

párosítás

Utasítás:

Párosítsd össze a társadalombiztosítási rendszer alapelveit azok meghatározásával! A táblázatban csak az egyes alapelvek és leírások betűjelét tüntesd fel!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Alapelv	Leírás

Választási lehetőségek:*Alapelv:*

- a kötelező részvétel elve;
- az arányosság elve;
- az állami garancia elve;
- a közteherviselés elve.

Leírás:

- A) Azzal, hogy valaki munkát vállal, automatikusan részese lesz a társadalombiztosításnak, és hozzá kell járulnia a rendszer működéséhez.
- B) A rendszer működéséhez minden munkaadónak és minden munkavállalónak hozzá kell járulnia.
- C) Az állam a társadalombiztosítási ellátásokat akkor is biztosítja, ha a társadalombiztosítás bevételei kevesebbek, mint a kiadások.
- D) A pénzbeli társadalombiztosítási ellátások összege arányban áll azzal a jövedelemmel, amelyből a biztosított fizette a társadalombiztosítási alapok működéséhez szükséges hozzájárulást.

5.6. Az egészségbiztosítás**9. feladat**

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Társadalombiztosítási és szociális ügyek

Lecke: Az egészségbiztosítás

Feladat típusa:

összetett eseteírás

Utasítás:

Az eseteírás elolvasása után vitassátok meg, hogy melyik megoldás lenne a legoptimálisabb Lujzi számára!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Lujzinak egy hete már nagyon fáj a foga. Anyukája is nagyon aggódik érte, hiszen úgy gondolták, hogy a fájdalom elmúlik magától, és nem kell orvoshoz fordulni. Mostanra viszont már elviselhetetlenné vált Lujzi fogfájása, ezért anyukájával mihamarabb orvoshoz szeretnének menni. Lujzi jelenleg egy szege-di általános iskola 6. osztályos tanulója, tehát biztosítottak minősül, így lehetőségük van az állam által finanszírozott fogászati ellátás igénybevételére. Nem tudják azonban eldönteni, hogy az állami ellátást vegyék-e igénybe, vagy menjenek egy magánfogorvoshoz. Lujzit anyukája egyedül neveli, így nagyon kevés pénzből kell megélniük, azonban azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy Lujzi fájdalmai miatt az ellátásra gyorsan van szükség.

Keress Szegeden és környékén magánfogorvosokat az interneten, és a feldolgozást segítő kérdések alapján könnyítsd meg Lujzi és anyukája döntését, hogy az állami vagy a magánellátást vegyék-e igénybe!

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Nézd meg a kikeresett magánfogorvosoknál a kezeléseik árát!
- Mérlegeld, hogy az állami ellátásban mennyit lenne szükséges várakozni, és mennyit a magánellátásban!
- Keress fotókat a magánrendelőről, majd vizsgáld meg a környezetet és a használt eszközöket!

10. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Társadalombiztosítási és szociális ügyek

Lecke: Az egészségbiztosítás

Feladat típusa:

egyszerű eseteírás

Utasítás:

Olvasd el az alábbi esetet, és válaszolj a feltett kérdésekre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Kovács Anna és Balogh András házaspár. Anna 5 éve, András pedig 7 éve megszakítás nélkül, folyamatosan dolgozik, tehát ezáltal biztosítottak minősülnek.

1. András az egyik télen nem öltözött fel elég rétegesen, így nagyon megfázott. Magas volt a láza, és a torka is begyulladt, ezért nem tudott elmenni dolgozni. A háziorvosa igazolást állított ki számára arról, hogy egy hét pihenésre van szüksége, és ezért nem tanácsos munkába járnia sem.
 - a) Az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásai közül milyen ellátásra jogosult András?
 - b) Az ellátás összege András fizetésének hány százalékát teszi ki?
2. Anna fodrázsként dolgozik egy fővárosi üzletben. Az egyik nagyon sűrű munkanapján figyelmetlenségből elcsúszott a frissen felmosott, vizes padlón, és eltörött a keze.
 - a) Az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásai közül Anna milyen ellátásra jogosult?
 - b) Az ellátás összege Anna fizetésének hány százalékát teszi ki?
3. Tegyük fel, hogy Annának és Andrásnak gyermeke születik.
 - a) Az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásai közül milyen ellátások igénybevételére jogosult Anna a gyermek születését követően annak 2 éves koráig?

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Kit tekintünk biztosítottnak a társadalombiztosítási rendszerben?
- Mi a célja az Egészségbiztosítási Alapnak?
- Milyen pénzbeli ellátásokat nyújt az állam az Egészségbiztosítási Alapból?
- Milyen természetbeni ellátásokat nyújt az állam az Egészségbiztosítási Alapból?
- Mi a különbség a pénzbeli és a természetbeni ellátások között?

11. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Társadalombiztosítási és szociális ügyek

Lecke: Az egészségbiztosítás

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Olvasd el a szöveget, és válaszolj a feltett kérdésekre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Az európai egészségbiztosítási kártya

Magyarország 2004. május 1-je óta tagja az Európai Uniónak. Ennek következtében a hazánkban állami egészségügyi szolgáltatásra jogosult személyek a magyar egészségbiztosítás terhére jogosultak az Európai Unió más tagállamában az orvosilag szükséges egészségügyi szolgáltatások igénybevételére. Az orvosi okokból szükséges ellátások azok, amelyeket annak érdekében nyújtanak a tartózkodási hely szerinti európai uniós tagállamban, hogy az adott személy ne kényszerüljön a szükséges gyógykezelés céljából a tervezett tartózkodás vége előtt hazatérni.

Tegyük fel például, hogy családjunkkal Horvátországban nyaralunk. A nyaralás során ér minket egy kisebb baleset, azonban nem szeretnénk emiatt a nyaralás vége előtt hazatérni Magyarországra, hanem Horvátországban fordulunk orvoshoz. Ha a horvátországi kezelőorvos úgy ítéli meg, hogy a kezelés mindenképpen

szükséges, akkor ellátnak minket. Azonban ehhez szükségünk van egy úgynevezett európai egészség-biztosítási kártyára. A kártya birtokában nem kell külön fizetni az egészségügyi ellátásért, azt a magyar Egészségbiztosítási Alap finanszírozza. Fontos azonban kiemelni, hogy magánegészségügyi ellátást nem vehetünk igénybe a kártyával, a külföldi magánkezelés árát magunknak szükséges fizetnünk.

Forrás: http://www.neak.gov.hu/felso_menu/lakossagnak/ellatas_kulfoldon/az_europai_egeszsegbiztositasi_kartya:

A Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő fent megadott honlapján található információk alapján válaszold meg az alábbi kérdéseket:

1. Milyen módon és hol lehet igényelni az európai egészségbiztosítási kártyát?
2. Milyen adatokat szükséges megadni a kártya igénylőlapján?
3. Mennyibe kerül a kártya kiállítása?
4. Meddig érvényes a kártya?
5. Milyen adatokat tartalmaz a kártya?

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Kit tekintünk Magyarországon biztosítotttnak?
- Kik jogosultak Magyarországon az állam által nyújtott egészségügyi szolgáltatás igénybevételére?
- Mire szolgál a tajkártya?

5.7. A nyugdíjbiztosítás

12. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Társadalombiztosítási és szociális ügyek

Lecke: A nyugdíjbiztosítás

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

A táblázatban szereplő adatok alapján válaszold meg az alábbi kérdéseket!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Az alábbi táblázat tartalmazza a Szabó család tagjainak születési idejét, illetve azt, hogy mióta dolgoznak folyamatosan.

A családtag			
neve	státusza	születési ideje	munkavállalásának kezdete
Szabó István	apa	1985. 01. 05.	2005. 02. 03.
Szabóné Molnár Réka	anya	1995. 12. 31.	2018. 10. 01.
Szabó Roland	gyermek	2015. 02. 27.	még nem dolgozik
Szabó Károly	nagypapa	1965. 08. 19.	1985. 01. 01.
Szabó Károlyné	nagymama	1968. 07. 01.	1987. 01. 10.

- Számold ki, hogy a család alábbi tagjai mikor mehetnek leghamarabb nyugdíjba! Írd le részletesen, hogyan jutottál az eredményre!
 - Szabó István
 - Szabóné Molnár Réka
 - Szabó Károly
 - Szabó Károlyné
- Tegyük fel, hogy Szabó István 2020. 02. 04-én meghalt.
 - Milyen nyugellátás igénylésére van lehetősége Szabóné Molnár Rékának, és miért? (Szabó István és Szabóné Molnár Réka házasságban voltak.)
 - Milyen nyugellátás igénylésére van lehetősége Szabó Rolandnak, és miért?
 - Hogyan nevezzük ezeket a nyugellátásokat összefoglaló néven?

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Mi alapján állapítható meg a nyugdíjkorhatár?
- Hány év szolgálati idő szükséges az öregségi nyugdíj igényléséhez?
- Mit tekintünk a nők kedvezményes nyugdíjjogosultságának?
- Milyen hozzátartozói nyugellátásokat ismersz?

13. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Társadalombiztosítási és szociális ügyek

Lecke: A nyugdíjbiztosítás

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Olvasd el az alábbi szöveget, és a feldolgozási szempontok alapján foglald össze röviden, hogy miből adódik a nyugdíjrendszer fenntarthatóságának problémája!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A nyugdíjrendszer problémái

A magyar nyugdíjrendszer úgynevezett felosztó-kirovó rendszer. Vagyis az éppen aktív munkavállalók által befizetett járulékokból finanszírozzák a nyugdíjkorhatárt elért lakosság nyugdíjainak kifizetését. A Nyugdíjbiztosítási Alapot úgy kell tehát elképzelni, mint egy nagy közös edényt, amelybe minden hónapban beérkeznek a munkavállalók fizetéséből levont járulékok, és ebből minden hónapban kifizetik a nyugdíjakat. Ennek a finanszírozási rendszernek az egyik legnagyobb hátránya, hogy ha nem érkeznek be elegendő mennyiségű pénz az alapba, akkor a nyugdíjak kifizetése is kérdésessé válik.

Magyarországon ez különösen nagy probléma, ugyanis a nyugdíjra jogosult lakosság száma folyamatosan növekszik, miközben ezzel egyidejűleg folyamatosan csökken az aktív, dolgozó népesség száma. Ennek több oka is lehet. Az egyik például a várható élettartam növekedése, amely azt eredményezi, hogy egy embernek sokkal több ideig kell nyugdíjat finanszírozni, mint például 10 évvel ezelőtt. Ezzel összefügg a nyugdíjas korosztályú népesség növekedése és az aktív, befizető lakosság csökkenése. Ezt a tendenciát erősíti még, hogy a gyermekvállalás ideje egyre inkább kitolódik a fiatalok életében, egyre kevesebb gyermek születik.

Forrás: <https://nyugdijmaskeppen.hu/nyugdij-utmutato/>

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Hogyan működik a társadalombiztosítás járulékfizetésén alapuló rendszere?
- Mit jelent az elöregedő társadalom kifejezés?
- Milyen alternatív nyugdíjbiztosítási lehetőségek vannak?

14. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Társadalombiztosítási és szociális ügyek

Lecke: A nyugdíjbiztosítás

Feladat típusa:

egyszeres választás

Utasítás:

Olvasd el a szöveget, és a helyes megoldás kiválasztásával válaszolj a feltett kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Nóra apukája 1985. november 19-én született, és 2005. november 20-a óta dolgozott vállalati ügyintézőként egy helyi élelmiszeripari vállalatnál. Nóra apukája egy sajnálatos baleset folytán 2020. november 30-án elhunyt. Nóra anyukája özvegyi nyugdíjra vonatkozó kérelmet nyújtott be az illetékes járási hivatalnál, azonban az elutasította a kérelmét arra hivatkozva, hogy Nóra apukájának öregségi nyugdíjra való jogosultsága nem állt fenn, így Nóra anyukája nem jogosult özvegyi nyugdíjra. Helyesen járt-e el a járási hivatal ügyintézője?

6. Rendészeti ügyek

6.1. Alapfogalmak: közrend, közbiztonság, rendészet

1. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Rendészeti ügyek

Lecke: Alapfogalmak: közrend, közbiztonság, rendészet

Feladat típusa:

sorképzés

Utasítás:

Állítsd időrendbe a rendészeti tevékenységfajtákat! Kezdd azzal, amelyik időben a legkorábbi!

Feladat/eset leírása/kérdés:

a) bekövetkezett támadásra adott reakció, akár fizikai kényszer alkalmazása;

b) bünfelderítő, nyomozati tevékenység;

c) örökös, veszélyelhárító, megelőző tevékenység.

2. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Rendészeti ügyek

Lecke: Alapfogalmak: közrend, közbiztonság, rendészet

Feladat típusa:

mondatkiegészítés

Utasítás:

Egészítsd ki az alábbi mondatot a hiányzó szavakkal!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Amikor a rendet és a biztonságot egy államban élő egész emberi közösség számára kell biztosítani, ez állami feladat lesz, s ekkor és beszélünk.

3. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Rendészeti ügyek

Lecke: Alapfogalmak: közrend, közbiztonság, rendészet

Feladat típusa:

összetett eseteírás

Utasítás:

Olvasd el az alábbi esetet, majd válaszolj a kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Egyik iskolatársaddal épp hazafelé tartotok az iskolából, amikor arra leszteek figyelmesek, hogy a rendőrök igazoltatnak egy járművezetőt az úttest szélén. Az iskolatársad mérgesen megjegyzi, hogy jobb dolguk is lehetne, mint hogy állandóan az autósokat zaklatják, amikor annyi rabló meg tolvaj szaladgál az utcán. Különböen is, nincs is igazán szükség rendőrökre, nyugodtan rá lehetne bízni minden emberre, hogy maga gondoskodik a saját védelméről.

Gondold át, milyen ellenérveket tudnál mondani társad felvetésére!

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Miért van szükség arra, hogy az állam rendészeti szervezetet tartson fenn, és gondoskodik a közrend, közbiztonság védelméről?
- Szerinted az állampolgárok kötelezhetők a közrend, közbiztonság fenntartásával kapcsolatos feladatokra?

6.2. A rendvédelmi szervek, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, valamint az Országgyűlési Őrség

4. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Rendészeti ügyek

Lecke: A rendvédelmi szervek, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, valamint az Országgyűlési Őrség

Feladat típusa:

többszörös választás

Utasítás:

Olvasd el a feladatot, és válaszd ki a helyes megoldásokat!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Az alábbi szervek közül melyek tartoznak az államigazgatási szervek közé?

Választási lehetőségek:

- A) Nemzeti Adó- és Vámhivatal;
- B) rendőrség;
- C) polgárőrség;
- D) közterület-felügyelet;
- E) hivatásos katasztrófavédelmi szerv.

5. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Rendészeti ügyek

Lecke: A rendvédelmi szervek, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, valamint az Országgyűlési Őrség

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Nyisd meg a feladat leírásában található internetes linket, és elemezd azt ott található információkat a kérdések alapján!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Nyisd meg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) központi honlapját, és válaszolj a feltett kérdésekre!

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal honlapja: <https://nav.gov.hu/>

1. Milyen két nagy részből áll a NAV tevékenységi és szervezeti szempontból?
2. Keresd meg, hogy jelenleg milyen mértékű társadalombiztosítási járulékokat/közterheket kell fizetnie annak, aki biztosított!
3. Keresd meg, hogy ha adóazonosító jelet szeretnél igényelni, melyik számú nyomtatványt kell kitöltened! Hogyan nyújtható be a nyomtatvány a NAV-hoz?
4. Keresd meg, hogy ha neked vagy családnak adózással kapcsolatos kérdése lenne, melyik a lakóhelyetekhez legközelebbi adóigazgatóság, ahol információt kaphattok! Mi az igazgatóság címe és telefonszáma?

6. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Rendészeti ügyek

Lecke: A rendvédelmi szervek, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, valamint az Országgyűlési Őrség

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Olvasd el a feladat leírásában található forrást, és válaszolj a kérdésekre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Aki a rendészet területén hivatásos szolgálati jogviszonyt létesít, az *rendfokozatot* is visel.

Olvasd el a *Rendészettudományi szaklexikon* „Rendfokozat” címszavát, és válaszolj az alábbi kérdésekre!

Forrás: https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/14690/743_Rendeszettudomyanyi_Szaklexikon_e_2020_04_28_.pdf

1. Mi a rendfokozat lényege?
2. Mit jelent az, hogy a rendfokozatok egymással hierarchikus viszonyban állnak?
3. Melyik a rendészetben viselhető legalacsonyabb és legmagasabb rendfokozat?
4. Ki nevezi ki és lépteti elő azokat, akik tábornoki rendfokozatot viselnek?

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Milyen jelentősége van a szigorú alá-fölé rendeltségnek a rendőrség szervezetén belül?
- Mi különbözteti meg a hivatásos szolgálati jogviszonyt más közszolgálati jogviszonyoktól?

6.3. A rendőrség**7. feladat**

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Rendészeti ügyek

Lecke: A rendőrség

Feladat típusa:

egyszerű esetleírás

Utasítás:

Olvasd el az alábbi esetet, és válaszolj a kérdésekre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Egyik ismerősöd aggódva hív fel szombat este. Elmeséli, hogy éppen Békéscsaba főterén üldögélt, amikor hozzálépett két rendőr, és kérték, hogy igazolja magát. Mivel voltak már a rendőrséggel kedvezőtlen tapasztalatai korábban, úgy gondolta, nem veti alá magát az intézkedésnek. Inkább futásnak eredt, de utolérték, leteperték a földre, és még meg is bilincseltek. Úgy gondolja, hogy ez az intézkedés megalázó és aránytalan volt ahhoz képest, hogy egy egyszerű igazoltatásról lett volna csak szó. Mivel tudja, hogy te tanulsz rendészeti ismereteket, arra kér, adj neki tanácsot: kihez fordulhat, ha panaszt szeretne tenni a rendőrségen a rendőri fellépés miatt?

A rendőrség honlapján (<http://www.police.hu/>) történő keresés alapján segíts az ismerősödnek!

1. Hogyan lehet panaszt tenni a rendőr által alkalmazott intézkedés, kényszerítő eszköz kapcsán?
2. Melyik az a rendőri szerv, amelyhez a panaszt be lehet adni? Mi a címe és a telefonszáma?

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Milyen esetekben lehetséges a rendőri fellépés elleni panasztétel?
- Milyen más fórumokon lehetséges még panaszt tenni, ha alapvető jogaink sérülnek?

8. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Rendészeti ügyek

Lecke: A rendőrség

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Nyisd meg a feladat leírásában található internetes linket, és válaszolj a kérdésekre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Keresd meg a Nemzeti Jogszabálytárban (<https://njt.hu/>), és olvasd el a közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről szóló 175/2003. (X. 28.) Korm. rendeletet, majd válaszolj az alábbi kérdésekre!

1. Melyek a rendelet melléklete szerint a közbiztonságra különösen veszélyes eszközök?
2. A rendelet 3. §-a szerint milyen esetekben van lehetőség arra, hogy ilyen eszközt közterületen, nyilvános helyen vagy közforgalmú közlekedési eszközön valaki magánál tartson (birtokoljon)?

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Mit jelent a közbiztonság?
- Miért van szükség a közbiztonságra veszélyes eszközök birtoklásának korlátozására?

9. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Rendészeti ügyek

Lecke: A rendőrség

Feladat típusa:

többszörös választás

Utasítás:

Olvasd el a feladatot, és válaszd ki a helyes megoldásokat!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Az alábbiak közül válaszd ki a rendőrség szerveit!

Választási lehetőségek:

- Nemzeti Védelmi Szolgálat;
- Terrorelhárítási Központ;
- Alkotmányvédelmi Hivatal;
- Nemzetbiztonsági Szakszolgálat;
- Országgyűlési Őrség;
- Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság.

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Hogyan csoportosíthatók a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek?

6.4. A rendészet „egyéb” formái

10. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Rendészeti ügyek

Lecke: A rendészet „egyéb” formái

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Nyisd meg a feladat leírásában található internetes linket, és válaszolj a feltett kérdésekre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Keress meg az interneten a mezei rendőrségről szóló 1840. évi IX. törvénycikk szövegét, majd válaszolj az alábbi kérdésekre! (<https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torvenyei>)

1. Mi volt a törvény szerinti teendő akkor, ha közös legeltetésű területre fertőző beteg állat tévedt? (11. §)
2. Milyen büntetés várt azokra, akik erdőben gyújtogattak? (12. §)
3. Hogyan nevezte a törvény a mezei rend őreit (9. §), és milyen szövegű esküt kellett letenniük?
4. Ki ma az olyan személy, aki a termőföldek, mezők rendjére felügyel? Szerinted van-e szükség ilyen személyekre, vagy másokra kellene bízni ezt a feladatot?

11. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Rendészeti ügyek

Lecke: A rendészet „egyéb” formái

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Nyisd meg a feladat leírásában található internetes linket, és válaszolj a kérdésekre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A polgárőrség a rendszerváltás utáni Magyarország rendészeti feladatainak ellátásában közreműködő leg-sikeresebb civil szerveződés.

Nyisd meg a böngészőben az Országos Polgárőr Szövetség honlapját (<https://www.opsz.hu/>), és válaszolj az alábbi kérdésekre!

1. Keresd meg a honlapon, hogy melyik a lakcímedhez legközelebb eső polgárőr-egyesület! Mi a címe, és ki az elnöke?
2. Milyen adatokat kellene megadnod, ha ifjú polgárőrnek szeretnél jelentkezni?
3. Találkoztál már az általad lakott településen polgárőrökkel? Szerinted mi a tevékenységük lényege? Véleményed szerint a mai világban fontos a civil önszerveződés, vagy más megoldásokat kellene előnyben részesíteni a közrend és közbiztonság fenntartása kapcsán?

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések

Segítség az 1. és 2. kérdés megválaszolásához:

A szervezet ezen a linken tekinthető át: <https://www.opsz.hu/egyesuletek>.

Az igazolvány igényléséhez a nyomtatvány itt található: <https://www.opsz.hu/polgaror-igazolvanyok-informacioi>.

12. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Rendészeti ügyek

Lecke: A rendészet „egyéb” formái

Feladat típusa:

mondatkiegészítés

Utasítás:

Egészítsd ki az alábbi mondatot a hiányzó szavakkal!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A magánbiztonsági szféra három kiemelten jelentős területe: a- ésvédelem, valamint a

6.5. A büntetőjog és a szabálysértési jog alapfogalmai

13. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Rendészeti ügyek

Lecke: A büntetőjog és a szabálysértési jog alapfogalmai

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Nyisd meg a feladat leírásában található internetes linket, és válaszolj a feltett kérdésekre!

Feladat/ eset leírása/kérdés:

Mint tudjuk, sajnos teljes biztonság nem lehetséges. Bár az emberek nagy többsége jogkövető, mindig akadnak bűnelkövetők is. Nyisd meg a Bűnügyi Statisztikai Rendszer honlapját (<https://bsr.bm.hu/>), és válaszolj a feltett kérdésekre!

1. Keresd meg a honlapon, hogy a lakóhelyed szerinti vármegyében az elmúlt három évben (az idei évet megelőzően) hány eset történt a következő bűncselekmények köréből:
 - csalás,
 - lopás,
 - rablás.
2. A számok csökkenő vagy növekvő tendenciát mutatnak?
3. Mit tehetsz te személyesen azért, hogy ne válj bűncselekmény áldozatává? Hová fordulhatsz, ha ez mégis bekövetkezett?

14. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Rendészeti ügyek

Lecke: A büntetőjog és a szabálysértési jog alapfogalmai

Feladat típusa:

mondatkiegészítés

Utasítás:

Egészítsd ki a mondatot a hiányzó szavakkal!

Feladat/ eset leírása/kérdés:

A bűncselekmény mindig bűnös cselekmény, amely elkövethető és is.

15. feladat

Tematikai egység: Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Témakör: Rendészeti ügyek

Lecke: A büntetőjog és a szabálysértési jog alapfogalmai

Feladat típusa:

egyszeres választás

Utasítás:

Olvasd el az alábbi esetet, majd válaszolj a kérdésre!

Feladat/ eset leírása/kérdés:

A 20 éves K. Károly egy 42 500 forint értékű borotvát a kabátja alá rejtve kivitt az üzletből, és nem fizetett érte. A pláza kijárata előtt azonban a vagyonőr megállította, és közölte vele, hogy fel fogja jelenteni a rendőrségen. Milyen cselekményt követett el K. Károly?

Választási lehetőségek:

- A) lopás bűncselekményét;
- B) lopás szabálysértését;
- C) közigazgatási szabályszegést;
- D) csalást;
- E) rablást;
- F) nem követett el semmit, mivel a borotva visszakerült a boltba.

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Szerinted mitől függ, hogy egy vagyon elleni cselekmény minek minősül?
- Mi alapján határolnád el a bűncselekményt a szabálysértéstől?
- Milyen cselekmény valósít meg csalást, illetve rablást?

II. RÉSZ

A CIVIL SZERVEZETEK MŰKÖDÉSE

1. Civil és nonprofit szervezetek, új közösségi formák

1.1. Történelmi hagyományok

1. feladat

Tematikai egység: Civil szervezetek működése

Témakör: Civil és nonprofit szervezetek, új közösségi formák

Lecke: Történelmi hagyományok

Feladat típusa:

igaz/hamis

Utasítás:

Olvasd el figyelmesen az alábbi állításokat, és jelöld, hogy melyik igaz, és melyik hamis! Válaszodat indokold is!

Feladat/eset leírása/kérdés:

- A) Magyarországon civil/nonprofit szervezet alapítására az 1989-es rendszerváltozás óta van lehetőség.
- B) Klasszikusan a civil szervezetek függetlenek a kormánytól és az önkormányzatoktól.
- C) A nonprofit jelleg azt jelenti, hogy tilos e szervezeteknek profitot szerezniük tevékenységük során.
- D) A szervezett működés nélkülözhetetlen jellemzője a jogi személyiségű nonprofit szervezeteknek.
- E) A jogi személy olyan embert jelent, aki jogi képesítést szerzett.
- F) Az egyesületek és alapítványok egyaránt civil szervezetek.
- G) A jogi személyek szervezetek, amelyeknek jogaik és kötelezettségeik lehetnek.

1.2. Szervezeti formák

2. feladat

Tematikai egység: Civil szervezetek működése

Témakör: Civil és nonprofit szervezetek, új közösségi formák

Lecke: Szervezeti formák

Feladat típusa:

párosítás

Utasítás:

Az egyesületek tagsága rendes és különleges jogállású tagokból is állhat. Párosítsd össze, hogy melyik jellemző melyik tagtípusra igaz!

Feladat/ eset leírása/kérdés:

Jellemző	Tagtípus
Szavazhat az egyesület döntéshozatala során.	
Nem fizet tagdíjat.	
Saját vagyonával (a tagdíj mértékén túl) is felel az egyesület tartozásaiért.	
A felügyelő bizottság tagja is lehet.	
Tulajdonképpen nevének értékével támogatja az egyesületet.	
Támogatását anyagi hozzájárulással fejezi ki, de a döntéshozatalban nem vesz részt.	
Választhat tagokat az egyesület szerveibe.	
Nem kötelezhető az egyesülethez való csatlakozásra.	

Választási lehetőségek:

pártoló tag;
rendes tag;
tisztelőbeli tag;
egyik sem;
mindkét tag.

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Mi a különbség az egyesület rendes és különleges tagjai között?
- Kik az egyesület különleges tagjai?

3. feladat

Tematikai egység: Civil szervezetek működése

Témakör: Civil és nonprofit szervezetek, új közösségi formák

Lecke: Szervezeti formák

Feladat típusa:

párosítás

Utasítás:

Válaszd ki, hogy melyik tulajdonság melyik szervezettípus(ok)hoz (egyesület, alapítvány, illetve mindkettő) tartozik! Jelöld X-szel a megfelelő oszlopban!

Feladat/ eset leírása/kérdés:

	Alapítvány	Egyesület
Létrehozásához 10 személy szükséges.		
Döntéshozó testülete a kuratórium.		
Állampolgári kezdeményezésre jönnek létre.		
Létrehozásához rendelkezésére bocsátott vagyon (pénz, eszköz) szükséges.		
Nincs tulajdonosa.		
Létesítő okirata az alapszabály.		
Az alapítók részt vesznek a szervezet működésében.		

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- A civil szervezetek közül melyik a személyi, melyik a vagyoni típusú szervezet?
- Milyen közös jellemzői vannak az alapítványnak és az egyesületnek?
- Ki hozza a döntéseket ezeken a szervezeteken belül?
- Hogy hívják az alapítvány, és hogy az egyesület létesítő okiratát?

4. feladat

Tematikai egység: Civil szervezetek működése
 Témakör: Civil és nonprofit szervezetek, új közösségi formák
 Lecke: Szervezeti formák

Feladat típusa:

mondatkiegészítés

Utasítás:

Egészítsd ki az alábbi mondatokat a civil szervezetek meghatározására használt angolszász megnevezésekkel!

Feladat/ eset leírása/kérdés:

1. A Magyarországon is használt szervezeti megjelölés lényege, hogy e szervezetek első-sorban nem a haszon megszerzése érdekében jönnek létre, illetve tevékenykednek.
2. A nem kormányzati szervezetek jelölésére általában az rövidítést használják.
3. Az angolszász jogrendben a civil szervezetek nagy hányadát teszik ki a jótékony szervezetek, amelyeket elnevezéssel jelölnek.

2. Közfeladatok, közhasznúság, önkormányzati kapcsolatok

2.1. A civil szervezetek tevékenységei

5. feladat

Tematikai egység: Civil szervezetek működése

Témakör: Közfeladatok, közhasznúság, önkormányzati kapcsolatok

Lecke: Civil szervezetek tevékenységei

Feladat típusa:

egyszerű eseteírás

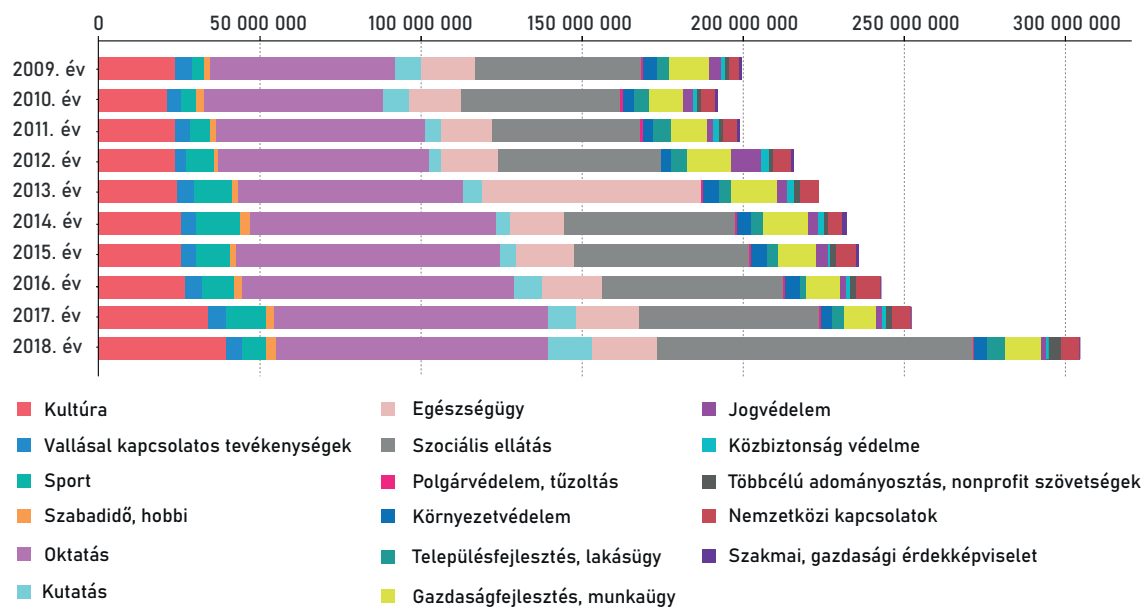
Utasítás:

Fogalmazza meg legalább öt állítást a trendekre, az egyes kategóriák egymáshoz való viszonyára vonatkozóan, amelyek a grafikon alapján kijelenthetők!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Az alábbi grafikon a KSH tájékoztatási adatbázisából származik. Azt mutatja meg, hogy az egyes tevékenység típusba tartozó alapítványok milyen bevételeket értek el forintban 2009–2018 között.

Forrás: <http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp>

6. feladat

Tematikai egység: Civil szervezetek működése

Témakör: Közfeladatok, közhasznúság, önkormányzati kapcsolatok

Lecke: Civil szervezetek tevékenységei

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Sorold a főkategóriákba az egyes tevékenységeket az NSZOR '16 – Nonprofit Szervezetek Osztályozási Rendszere – kódolása alapján!

Feladat/ eset leírása/kérdés:

Az NSZOR a szervezetek tevékenységeinek statisztikai besorolását szolgálja. E kategóriákat a KSH határozza meg és teszi közzé. Az alábbi internetes linken található NSZOR '16 kódolás alapján sorold főkategóriákba az egyes tevékenységeket a táblázat kitöltésével: http://www.ksh.hu/nszor_menu!

Főkategória	Tevékenység

Választási lehetőségek:

Tevékenységek:

- Alap- és középfokú intézmény tanári, szülői szervezetei;
- Egyéb társadalomtudományi, humán K+F;
- Előadó-művészet;
- Határon túli magyarok támogatása;
- Lelkisegély-nyújtás, kríziskezelés;
- Mozgáskorlátozottak ellátása;
- Műemlékvédelem és -felújítás.

Főkategóriák:

- Egészségügyi ellátás;
- Környezetvédelem;
- Kultúra;
- Kutatás, fejlesztés;
- Nemzetközi kapcsolatok;
- Oktatás, képzés, ismeretterjesztés;
- Szociális ellátás.

7. feladat

Tematikai egység: Civil szervezetek működése

Témakör: Közfeladatok, közhasznúság, önkormányzati kapcsolatok

Lecke: Civil szervezetek tevékenységei

Feladat típusa:

sorképzés

Utasítás:

Rendezd sorba a tevékenységeket az alapján, hogy melyikkel foglalkozott több nonprofit szervezet (2018-ban)! Kezdd a legszámosabb kategóriával! (Segédletként használhatod a jegyzet ábráját.)

Feladat/eset leírása/kérdés:

- A) Általános adományosztás
- B) Gazdaságfejlesztés
- C) Jogvédelem
- D) Környezetvédelem
- E) Kultúra
- F) Kutatás
- G) Oktatás
- H) Sport
- I) Szociális ellátás

8. feladat

Tematikai egység: Civil szervezetek működése

Témakör: Közfeladatok, közhasznúság, önkormányzati kapcsolatok

Lecke: A civil szervezetek tevékenységei

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

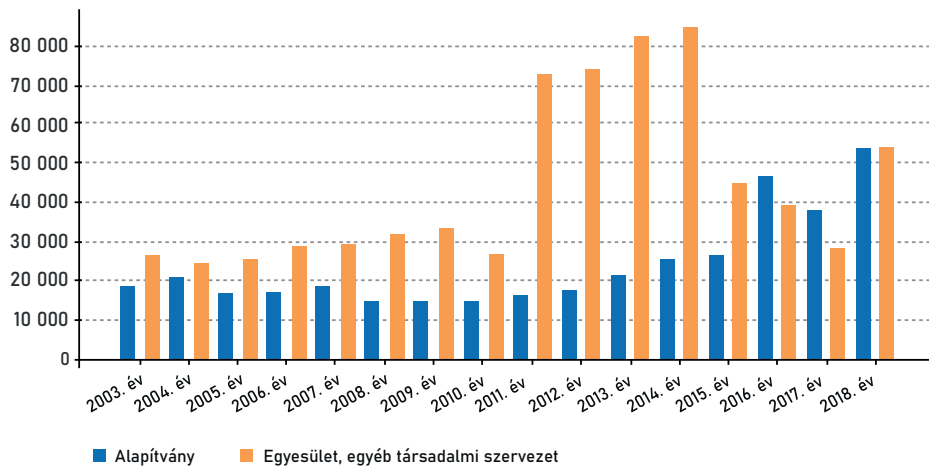
Olvasd el az alábbi rövid szöveget, és elemezd az ábrát a leírásban kérteknek megfelelően!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Az alábbi grafikon a KSH tájékoztatási adatbázisából származik. Azt mutatja meg, hogy a szociális ellátással foglalkozó klasszikus civil szervezetek (alapítványok, egyesületek) hány önkéntessel dolgoztak 2003 és 2018 között. Ahogy az ábrán is látható, a kék szín az alapítványokra, a piros pedig az egyesületekre vonatkozik.

Az alábbi grafikon alapján fogalmazz meg öt állítást a szociális ellátásokkal foglalkozó civil szervezeteknél dolgozó önkéntesek számának alakulásával kapcsolatosan. Az állításokat úgy fogalmazd meg, hogy hasonlítsd bennük össze az alapítványokra és az egyesületekre vonatkozó adatokat!

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Hogyan alakult a civil szervezeteknél foglalkoztatott önkéntesek száma 2003 és 2018 között? (A kérdésben az időintervallum változtatható.) Melyik civil szervezeti forma foglalkoztat több önkéntest általánosságban véve?
- Melyik időszakban volt a legmagasabb a civil szervezetek által foglalkoztatott önkéntesek száma?

2.2. Kapcsolatok az állammal, önkormányzatokkal

9. feladat

Tematikai egység: Civil szervezetek működése

Témakör: Közfeladatok, közhasznúság, önkormányzati kapcsolatok

Lecke: Kapcsolatok az állammal, önkormányzatokkal

Feladat típusa:

sorképzés

Utasítás:

Rendezd sorba az alapítás lépéseit, kezdve a legkorábbi eseménnyel!

Feladat/ eset leírása/kérdés:

Egy egyesület létrehozása többlépcsős folyamat, amelynek során nem elég a tagok elhatározása, hatóságokhoz is kell fordulnunk. Nem mindegy azonban, hogy ezt milyen sorrendben tesszük.

Választási lehetőségek:

- A) statisztikai számjel megállapítása (KSH)
- B) alakuló közgyűlés
- C) bejelentkezés az önkormányzati civil regiszterbe
- D) bírósági nyilvántartásba vétel
- E) bankszámla létrehozása
- F) létesítő okirat előkészítése
- G) adószám kérése az adóhatóságtól

10. feladat

Tematikai egység: Civil szervezetek működése

Témakör: Közfeladatok, közhasznúság, önkormányzati kapcsolatok

Lecke: Kapcsolatok az állammal, önkormányzatokkal

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Nézz utána az eseteírásban szereplő internetes linkeken elérhető nyilvántartásokban, hogy melyikben hány szervezet található olyan elnevezéssel, amely tartalmazza az „alapítvány” szót!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Az egyes hatóságoknál nyilvántartott szervezetek száma eltér, aminek részben adminisztratív oka van. A bíróságok nyilvántartása közhiteles (tehát az a szervezet tekinthető létezőnek, amely ebben szerepel), így ez a legteljesebb. Az adóhatóság az adókötelezettséggel érintett szervezeteket tartja nyilván, míg a Központi Statisztikai Hivatal azokról rendelkezik információkkal, amelyek adatot szolgáltatnak.

A bíróság nyilvántartása: https://civil.info.hu/civil_szervezet_kereso/index.html

Az adóhatóság nyilvántartása: https://nav.gov.hu/adatbazisok/adatbleker/afaalanyok/afaalanyok_egyszeru

A KSH nyilvántartása: http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_qpg003.html

Választási lehetőségek:

Ennél a feladattípusnál nem releváns.

11. feladat

Tematikai egység: Civil szervezetek működése

Témakör: Közfeladatok, közhasznúság, önkormányzati kapcsolatok

Lecke: Kapcsolatok az állammal, önkormányzatokkal

Feladat típusa:

többszörös választás

Utasítás:

Válaszd ki az esetben leírtakkal kapcsolatos igaz állításokat!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Alapszabálya szerint egy egyesület gyermektalálkozók szervezésével foglalkozik. Tevékenysége abból áll, hogy cserekapcsolat alapján két évente fesztivált szervez, amelyen a Magyarországra látogató iskolai csoportok tagjai családoknál laknak, ismerkednek a magyar kultúrával, és előadást mutatnak be a főtéren. Fellépésük célja, hogy saját kultúrájukat bemutassák egy tánc-, zenei, színházi vagy egyéb produkció keretében. A találkozót követő évben a fogadó csoportok utaznak vissza vendéglátóikhoz, ahol hasonló műsort mutatnak be. A szervezet működési területe egész Európára kiterjed, de a találkozó helyszíne egy város. Az önkormányzat közfeladatai közé tartozik (az önkormányzati törvény alapján) a kulturális szolgáltatás, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása.

Választási lehetőségek:

- A) Az egyesület közfeladat ellátásában vesz részt, ezért közhasznú tevékenységet lát el.
- B) Az egyesület teljes egészében ellát egy közfeladatot.
- C) Az egyesület közhasznú jogállású szervezet.
- D) Ha az egyesület közhasznú jogállású, közszolgáltatási szerződést köthet az önkormányzattal.
- E) Az egyesület közhasznú jogállása nem állapítható meg a szövegből, mert az bírósági döntés függvénye.

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Milyen feladatot láthat el egy egyesület?
- Mit értünk közfeladat alatt?
- Mit értünk közhasznú tevékenység alatt?

12. feladat

Tematikai egység: Civil szervezetek működése

Témakör: Közfeladatok, közhasznúság, önkormányzati kapcsolatok

Lecke: Kapcsolatok az állammal, önkormányzatokkal

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Nyisd meg a leírásban szereplő internetes linket, és válaszolj a kérdésre!

Feladat/ eset leírása/kérdés:

Bugát Pál akadémikus hozta létre néhány társával 1841-ben a Magyar Királyi Természettudományi Társulatot azzal a céllal, hogy mindenki számára hozzáférhetővé váljanak a tudományos ismeretek. Jogutódja a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat (TIT).

Gyűjtsd össze a bíróság honlapjáról (<https://birosag.hu/civil-szervezetek-nevjegyzeke>), hogy a TIT közhasznú jogállású-e, és nézz utána a 2018. évi beszámolójában megjelölt tevékenységeinek! Melyek ezek közül a közhasznú tevékenységek?

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Milyen feltételek alapján tekintünk egy szervezetet közhasznú jogállásúnak?
- Mit nevezünk közhasznú tevékenységnek?
- Mit tekintünk közfeladatnak?
- Hogyan tudnak kapcsolódni a civil szervezetek a közfeladatok ellátásához?

3. Önkéntesség, iskolai közösségi szolgálat, nemzetközi lehetőségek

3.1. Az önkéntesség formái

13. feladat

Tematikai egység: Civil szervezetek működése

Témakör: Önkéntesség, iskolai közösségi szolgálat, nemzetközi lehetőségek

Lecke: Az önkéntesség formái

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Nyisd meg a leírásban szereplő internetes linket, és válaszolj a kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A közérdekű önkéntes tevékenység számos jogszabályi garanciát, ezzel biztonságot nyújt az önkéntes munkát végzőknek. Ahhoz, hogy eldönthesd, köthetsz-e szerződést önkéntesként egy szervezettel, érdemes ellenőrizni a nyilvántartást!

A választási lehetőségek között felsorolt civil szervezetek közül melyik NEM szerepel a hatósági nyilvántartásban?

Hatósági nyilvántartás: <http://kot.emmi.gov.hu/onkentesseg>

Választási lehetőségek:

- A) Ajaki Tűzoltó Egyesület
- B) Baptista Szeretetszolgálat Alapítvány
- C) Európai Gondolatok Egyesülete
- D) Heim Pál Gyermekkórház Fejlesztéséért Alapítvány
- E) Menhely Alapítvány
- F) Nyírség Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület
- G) Rákóczi Szövetség

3.4. Nemzetközi lehetőségek

14. feladat

Tematikai egység: Civil szervezetek működése

Témakör: Önkéntesség, iskolai közösségi szolgálat, nemzetközi lehetőségek

Lecke: Nemzetközi lehetőségek

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Olvasd el az alábbi szöveget, és válaszolj a feltett kérdésekre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Az alábbiakban a *hirado.hu* 2016. május 23. napján megjelent cikkét olvashatod az önkéntességgel kapcsolatban. Olvass el a cikket figyelmesen, és válaszold ki az igaz állítás(ok)at!

Hátrány vagy előny a gap year?

Az önismeret fejlesztése, az érdeklődés megtalálása, a hova tartok, mi fontos nekem kérdések megválaszolása sokszor csak olyan körülmények között sikerül, ha az ember kibillen a komfortzónájából. Hosszú távon határozottan kifizetődőnek tartja a pszichológus, ha valaki úgy dönt, hogy kipróbálja magát például az érettségi után külföldön, hiszen akár több év hiábavaló egyetemi képzéstől kímélheti meg magát valaki, ha jól dönt a jövőjét illetően.

Az érettségi utáni egy év kihagyás, a gap year, nem feltétlenül csak ebben az időszakban lehet hasznos, hanem akár későbbi életszakaszokban is – mondta a *hirado.hu*-nak Jármí Éva, az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Karának egyetemi adjunktusa. Sokan a felsőoktatásban töltött éveket szakítják így meg, például az alapképzés és a mesterképzés között hagynak ki egy évet, mások pedig a diploma megszerzése után tartanak szünetet.

De nemcsak a huszonéves korosztálynál, hanem az idősebbeknél, a harmincasoknál, negyveneseknél is érdemes megfontolni, hogy a kiegészítő megelőzésére hasznos időnként – általában 7 évente ajánlják – egy-egy rövidebb-hosszabb szünetet beiktatni, vagy csak egyszerűen a megszokott munkából kiszakadva valami mással foglalkozni egy ideig. Ha erre van lehetőség.

Érdemes megtervezni a „szabad évet”

Ezt a szabad évet persze strukturálni kell, nem az a cél, hogy az egész napot henyélve vagy bulizással töltsd a fiatal – figyelmeztet a szakember. Három nagy csoportot lehet megkülönböztetni, az egyik azoké, akik céltudatosan nem is felvételiznek, hanem kifejezetten rászánnak egy évet a feltöltődésre. A másik csoportban azok vannak, akik felvételiznek ugyan, be is kerülnek valamilyen főiskolára vagy egyetemre, de halasztanak a folytatás előtt. A végpóluson pedig azok vannak, akiket nem vettek fel, ezért esetükben nem választás kérdése az egy év kényszerszünet, mégis, ha már így alakult, érdemes a legeszszerűbben eltölteni.

Egész életre szóló döntés születet

Lehet például külföldi munkatapasztalatot szerezni vagy önkéntes munkát vállalni a világ valamely részén. Itt nemcsak ismereteket szerezhet egy fiatal, hanem akár már orientálódhat is. Ha a segítő munka iránt érez affinitást, akkor olyan típusú feladatot kereshet Európában vagy a világban, de építhet kórházat Ghánában, vagy taníthat gyerekeket Indiában. Nagyon sokféle önkéntes munkát lehet végezni.

A pályaaorientációnak pedig éppen az a legfontosabb üzenete, hogy mindenki megtalálja az érdeklődésének leginkább megfelelő munkát, amit aztán akár egy életen keresztül is szívesen művel. Innen megközelítve rengeteg előnnyel kecsegtet egy ilyen év.

Önkéntes munka külföldön

Az Európai Önkéntes Szolgálat (European Voluntary Service, EVS) az Erasmus+ program keretén belül 17 és 30 év közötti fiataloknak nyújt lehetőséget arra, hogy hosszabb-rövidebb ideig külföldön önkéntes

munkát végezzenek, így nemzetközi tapasztalatot szerezzenek, és élményeket gyűjtsenek – mondta el megkeresésünkre Tarján Enikő, az Erasmus+ Ifjúsági Programiroda kommunikációs munkatársa.

Önkéntesként egy társadalmilag hasznos, nonprofit szervezetnél dolgozhatnak a fiatalok. Az önkéntesség időtartama minimum 2 hónap, maximum 12 hónap. Több terület közül lehet választani: ilyenek például az ifjúsági és gyerekprogramok, a szociális terület, a kultúra, művészetek, környezetvédelem és a sport.

Az Európai Unió anyagi támogatást nyújt az önkéntes szolgálat megvalósításához az Erasmus+ program keretében: a program fedezi az útiköltséget, a szállást, ellátást, biztosítást, nyelvi felkészítést és némi zsebpénzt. A programban akkreditált civil szervezeteken (küldő és fogadó szervezetek) keresztül lehet részt venni.

Ha olyan önkéntes munkát vállal valaki, ahol legalább a szállása, ellátása biztosított, akkor máris kisebb teher hárul a szülőkre.

Tapasztalatszerzés, nyelvtanulás, akár pénzkereset is

Számtalan lehetőség áll a fiatalok előtt, ha hasznosan szeretnék eltölteni ezt a kihagyott évet, például lehet pincérkedni egy hajón, ezzel nemcsak a szállodáiparban próbálhatja ki magát valaki, de nyelvet is tanul, pénzt is keres, vagy szóba jöhet a bébiszitterkedés is, ami miatt akár dönthet a pedagóguspálya mellett, de ráébredhet arra is, hogy egyáltalán nem való neki, hogy gyerekeket tanítson vagy vigyázzon rájuk.

Egy ilyen tapasztalat megerősítheti az eredeti érdeklődését, de az is lehet, hogy teljesen más irányba viszi, hiszen rájön, hogy az eddig preferált munka egyáltalán nem való neki.

Mindeközben kapcsolati tőkét kovácsolhat, valamint olyan tapasztalatokra tehet szert, akár több területen is, aminek később hasznát látja. Az önéletrajzban is jól mutat a külföldi diákmunka vagy az önkéntesség.

A magyar fiatalok sokkal óvatosabbak, mint az amerikai vagy a brit diákok

Magyarországon kevés statisztikai adat áll rendelkezésre, amiből látni lehetne, hogy hányan döntenek úgy, hogy vállalnak egy gap yeart, de például hazai online fórumokról, ahol fiatalok beszélgetnek egymással erről a témáról, kiderül, hogy a magyar diákok kifejezetten félnek attól, hogy „lemaradnak” valamiről, ha halasztanak.

Nagyon gyakori hozzászólás ezeken a fórumokon, hogy azért nem szabad egy évet „henyélni”, mert aztán majd nem tud újra visszarázódni a mókuserékbe. Illetve sokan egyenesen amolyan úri huncutságnak tartják a halasztást, és főleg az angolszász minta alapján, úgy vélik, ez leginkább csak a gazdagoknak való „láblógató év”.

Az elmúlt évtizedek oktatási rendszerében persze igen könnyen lehetett éveket „veszíteni”, hiszen ha valaki egy évvel később ment az óvodából az iskolába, esetleg nulladik évfolyamra került egy nyelvi tagozatos gimnáziumba, vagy halasztott egy évet egyetem előtt, könnyen kerülhetett akár három év hátrányba is a kortársaihoz képest.

A szakember szerint azonban, annak ellenére, hogy a pénzkeresés megkezdése valóban kitolódik ily módon, ez a néhány évnyi „csúszás” inkább csak előnyére válhat mindenkinek. Hosszú távon tehát ez nem „elvesztegetett” idő, hanem valószínűbb elköteleződés lehet az eredménye egy pálya, vagy valamilyen munkakör mellett – mondta Jármí Éva.

Választási lehetőségek:

- A) A jól megtervezett, önkéntes munkával töltött „szabad év” kitolhatja a pénzkeresés megkezdését.
- B) A külföldi önkénteskedésnek általában nincsen költsége az önkéntes számára.
- C) A *gap year* alapvetően a kikapcsolódást, pihenést szolgálja.
- D) Az aktív önkénteskedés jelentősen hozzájárulhat fiatalabb korban a pályaeorientációhoz, idősebb korban a kiegészítő megéléséhez.
- E) A cikk szerint a „láblógató év” csak a gazdagabbak kiváltsága a hazai fórumok hozzászólásai alapján.

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Mit jelent a *gap year* kifejezés?
- Mi a funkciója az önkéntes tevékenységnek?
- Van-e életkori megkötés az önkénteskedés kapcsán?

15. feladat

Tematikai egység: Civil szervezetek működése

Témakör: Önkéntesség, iskolai közösségi szolgálat, nemzetközi lehetőségek

Lecke: Nemzetközi lehetőségek

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Olvasd el a szöveget, és válaszolj a feltett kérdésre!

Feladat/eset leírása/kérdés:

Az alábbiakban a Magyar Önkéntesküldő Alapítvány egyik önkéntesének beszámolóját olvashatod. Olvasd el a beszámolót figyelmesen, és válaszold ki az igaz állítás(oka)!

Önkéntesként egy szlovákiai autista táborban
2020. 08. 09.

A SPOSA BRATISLAVA „Blue Hearts” rövid távú ESC-programja

Sziasztok! Móni vagyok, és az ideai pandémiahelyzet indította meg bennem a kutakodást a külföldi önkéntes lehetőségek iránt, ugyanis már nagyon nem szerettem volna csak egy helyben ülni. Így találtam rá az ESC önkénteskedésre, majd a Blue Hearts nyári táborra Szlovákiában, amely egy feledhetetlen élményt hozott az életembe. Gyermekkel mindig is szerettem foglalkozni, és régóta szerettem volna egy hasonló táborban kipróbálni magam. Az pedig különösen érdekes volt, hogy betekintést nyerhettem az autisták világába, kapcsolatba kerülhettem velük.

Az első hét arról szólt, hogy jobban megismerjük egymást, közelebb kerüljünk egymáshoz mint csapat, valamint hogy felkészüljünk a következő hétre, amikor a gyermekek érkeznek. Rengeteget kirándultunk, izgalmas és vicces csapatépítő játékokban vettünk részt, valamint kézműves foglalkozás is volt, ahol új technikákat ismertem meg. Az én csapatom a kincskereső játékot készítette elő a jövő hétre, ami igazán kreatív csapatmunka volt. Tanultunk még pár alapvető kifejezést szlovákul, hogy a gyermekekkel jobban tudjunk majd kommunikálni, valamint kipróbáltuk a VR-szimulációt, ami azt igyekezett bemutatni, hogy hogyan érzékelik az autista emberek a mindennapi helyzeteket.

A második héten érkeztek a gyerekek. Nagyjából felosztottuk a kisebbeket, hogy ki kivel fog a legtöbbet foglalkozni. Én egy tündéri, vidám, étellel teli, hétéves kislányt kaptam, aki a kirándulások alkalmával mindenre rácsodálkozott, szeretett rajzolni, és egy picit tudott angolul is. Minden reggel kis tornával kezdtük a napot, vagy labdázunk, utána pedig kezdődtek a foglalkozások. Nekünk, önkénteseknek főképpen az volt a feladatunk, hogy egyik gyermek se unatkozzon, hanem kapcsolódjon be valamilyen foglalkozásba vagy szabad játékba, valamint hogy a szülőknek is legyen egy kis idejük kikapcsolódni. Én nagyon élveztem, volt bográcsozás, estefelé együtt táncoltunk. Egyedül az hiányzott, hogy nem tudtam beszélgetni a kisebbekkel, hiszen legtöbbször csak szlovákul beszéltek, angolul még csak tanulnak. Ennek ellenére jól megértettük egymást, a gyerekektől ragadt rám a legtöbb szlovák nyelvtudás.

Hamar eltelt a két hét, amit mindnyájan sajnáltunk, hiszen nagyon jól összebarátkozott az önkéntes társaság. Nagyon hálás vagyok, hogy ilyen csodálatos embereket ismerhettem meg, és hogy egy ilyen különleges élményben részesültem. Itthon is folytatni szeretném a hasonló tevékenységet, így több szervezettel felvettem a kapcsolatot. Biztos vagyok benne, hogy ez alatt a két hét alatt is sokat tanultam, nyitottabb lettem, és könnyebben kezelem a nehézségeket. Nagyon várom, hogy egy hosszú távú önkéntes projektbe is belevághassak.

Forrás: <https://www.hvsf.hu/1/onkenteskent-egy-szlovakai-autista-taborban2/>

Választási lehetőségek:

- A) Külföldön önkénteskedni csak távol-keleti és afrikai országokban lehetséges.
- B) A cikk az Európai Szolidaritási Testület programjához kapcsolódik.
- C) A külföldi önkéntesség nem igényel felkészülést.
- D) Móni elégedett volt a programmal, és további hasonló lehetőségeket keres.
- E) A cikk alapján a program önkénteseiből közösség formálódott.
- F) Az önkéntesek közelebb kerültek az autizmus megértéséhez a program során.

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Melyik országban volt Móni önkéntes?
- Milyen feladatokat látott el Móni önkéntesként?
- Milyen pozitívumokat és milyen negatívumokat említett Móni a tevékenységével kapcsolatban?

4. Adományozás

4.1. Alapfogalmak

16. feladat

Tematikai egység: Civil szervezetek működése

Témakör: Adományozás

Lecke: Alapfogalmak

Feladat típusa:

igaz/hamis

Utasítás:

Az alábbi állítások közül jelöld, hogy melyik igaz, és melyik hamis!

Feladat/eset leírása/kérdés:

- A) Az adománygyűjtő nem valósíthat meg zavarást tevékenysége során.
- B) A véradás, mint adományozott szerv, szövet, adományozásnak tekintendő.
- C) Az adomány felhasználásáról, ha lehet, illik és szükséges visszajelzést adni az adományozónak.
- D) Interneten keresztül nem lehet adományt gyűjteni.
- E) Ha önkéntes munkát végzek, a munkámat adományozom.
- F) Ha egy szervezet kihelyezett adománygyűjtő persellyel gyűjt pénzt, az adománygyűjtés passzív módjáról beszélünk.
- G) Az adomány kedvezményezettje ellenszolgáltatást nem ad az adományozónak.

17. feladat

Tematikai egység: Civil szervezetek működése

Témakör: Adományozás

Lecke: Alapfogalmak

Feladat típusa:

mondatkiegészítés

Utasítás:

Egészítsd ki az alábbi fogalommeghatározásokat az adományozási folyamat megfelelő elemeivel!

Feladat/eset leírása/kérdés:

- A) Az-k speciálisan az adományok gyűjtésére szakosodott szervezetek.
- B) Az az a személy vagy szervezet, aki/amely civil szervezetnek ellenszolgáltatás nélkül anyagi javakat átad.
- C) Az-k azok, akik az adományok szervezésében személyesen közreműködnek.

D) Az a civil szervezet, amely-t fogad,-nak nevezzük.

E) Ha egy szervezet tevékenysége az, hogy az adományokat eljuttassa a kedvezményezett civil szervezetnek,-ről beszélünk.

4.2. Gyakorlati lehetőségek

18. feladat

Tematikai egység: Civil szervezetek működése

Témakör: Adományozás

Lecke: Gyakorlati lehetőségek

Feladat típusa:

párosítás

Utasítás:

Párosítsd a fogalmakat és a jellemzőiket! (Adott jellemző több fogalomhoz is kapcsolódhat.)

Feladat/eset leírása/kérdés:

Fogalom	Jellemzők sorszáma
Adományozás	
Crowdfunding	
Szja 1%	

Választási lehetőségek:

- 1.) Célja, hogy sok adományozó kis összegeket juttasson az adományozottnak.
- 2.) Ennek keretében adózók dönthetnek befizetett adójuk egy részének felhasználásáról.
- 3.) Felhasználásáról a kedvezményezett beszámol.
- 4.) Fontos és igen gyakori a személyes kapcsolat a felajánló és kedvezményezett között.
- 5.) Költségvetési támogatás.
- 6.) Online felajánlható.

5. Pályázat, projektek, szervezés

5.1. Források

19. feladat

Tematikai egység: Civil szervezetek működése

Témakör: Pályázatok, projektek, szervezés

Lecke: Források

Feladat típusa:

mondatkiegészítés

Utasítás:

Egészítsd ki a mondatokat a támogatásokkal kapcsolatos ismereteid alapján!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A) Az adókedvezmény támogatási forma.

B) A azt mutatja meg, hogy a támogatási projekt költségvetésén belül mekkora arányt finanszíroz a támogató.

C) A pályázat legfontosabb feltételeit a tartalmazza.

D) A projekt leírása, bemutatása mellett a pályamű fontos eleme a projekt is, amely minden tervezett kiadást tartalmaz.

E) A bíráló a jogosultsági kritériumokat, bíráló a szakmai szempontokat értékeli.

20. feladat

Tematikai egység: Civil szervezetek működése

Témakör: Pályázatok, projektek, szervezés

Lecke: Források

Feladat típusa:

forráselemzés

Utasítás:

Olvasd el az alábbi szöveget, és töltsd ki a táblázatot!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A Szilsárcányi Néptánc Egyesület falunapot szeretne szervezni, amihez talált egy megfelelő pályázatot az önkormányzatnál. A szervezetnek 50 000 forint áll a rendelkezésére, amelyet adományozóktól gyűjtött egy rendezvényén. Ebből a fellépőruhák felújítását tudja finanszírozni, de a falunapon gulyásfőzés keretében szeretne ételmezt biztosítani a résztvevőknek. A fellépők önkéntesen vesznek részt a rendezvényen, tiszteletdíj nélkül. A programot az egyesület egyik munkatársa dokumentálja, így költséghatékonyabbnak

bizonyul egy fényképezőgép beszerzése hosszú távra, mint egy fotós szolgáltatásának megfizetése. Ennek költsége 100 000 forint.

A pályázaton civil szervezetek vehetnek részt az alábbi feltételekkel:

- A pályázat költségein belül 20% önerő biztosítása szükséges, amelynek fele készpénzben kell rendelkezésre álljon.
- Menedzsment- és adminisztratív költségekre a támogatás legfeljebb 5%-a fordítható.
- Tárgyi eszközök beszerzésére legfeljebb 20% költhető.

Tétel	Támogatásból	Önerőből	Összesen
Fellépők (önkéntes)		50 000 Ft	
Fellépőruhák		50 000 Ft	
Szervezési költségek, szervezők díjazása			
Alapanyagok, élelmiszerek beszerzése			
Sátor bérlete	50 000 Ft		
Fényképezőgép			
Összesen			

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Milyen szerepe van a civil szervezetek működésében a különböző pályázatoknak?
- Milyen szabályok érvényesülnek az önkormányzati pályáztatás során?
- Mit értünk támogatási intenzitás alatt?

6. Kommunikáció, informatikai rendszerek

6.1. Kampányok és előadásmód

21. feladat

Tematikai egység: Civil szervezetek működése
Témakör: Kommunikáció, informatikai rendszerek
Lecke: Kampányok és előadásmód

Feladat típusa:

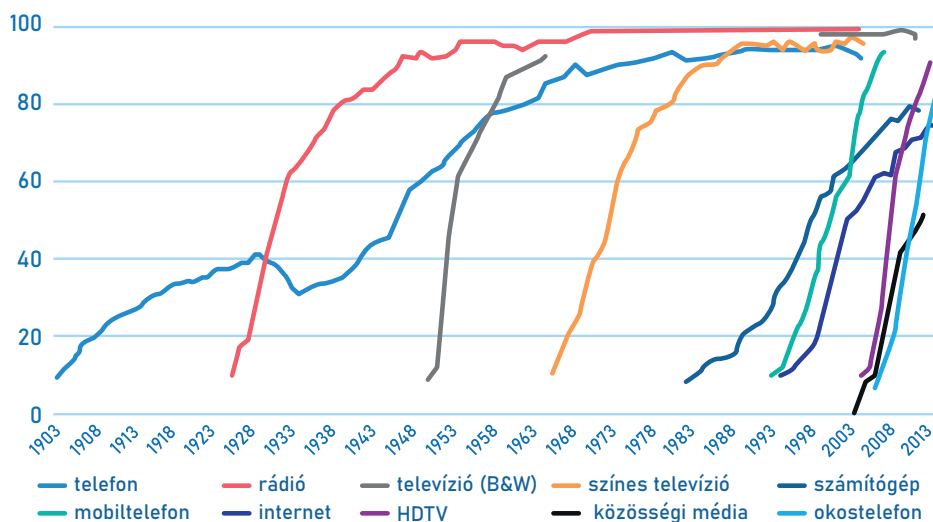
forráselemzés

Utasítás:

Az alábbi ábra segítségével rendezd sorba a kommunikációs formákat elterjedésük gyorsasága szerint, kezdve a leglassabbal!

Feladat/eset leírása/kérdés:

- A) internet;
- B) közösségi média;
- C) rádió;
- D) telefon;
- E) televízió (B&W).

6.2. Hivatalos kommunikáció

22. feladat

Tematikai egység: Civil szervezetek működése
Témakör: Kommunikáció, informatikai rendszerek
Lecke: Hivatalos kommunikáció

Feladat típusa:

párosítás

Utasítás:

Párosítsd össze a hatóságokat a legfőbb kommunikációs csatornájukkal, felületükkel!

Feladat/eset leírása/kérdés:

A választási lehetőségek között négy hatóságot és négy kommunikációs csatornát olvashatsz. Az alábbi táblázat kitöltésével párosítsd össze a hatóságot annak legfőbb kommunikációs csatornájával!

Hatóság	Kommunikációs csatorna

Választási lehetőségek:

Hatóságok:

törvényszék;
adóhatóság;
KSH;
főváros;
Központi Azonosítási Ügynök.

Kommunikációs formák:

birosag.hu;
Civil Iroda honlapja;
Elektra;
nav.gov.hu;
ugyfelkapu.gov.hu.

Megoldást, feldolgozást segítő kérdések:

- Hogyan kapcsolódnak a feladatban felsorolt hatóságok tevékenységei a civil szervezetekhez?

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE